

Biblioteca IDIS „Viitorul”

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

www.viitorul.org

O antologie a bunelor practici ale autorităților publice locale din Republica Moldova

PBP - 11 ani de performanțe și istorii de succes

ediția 2016

O antologie a bunelor practici ale autorităților publice locale din Republica Moldova

Biblioteca IDIS „Viitorul”

ediția 2016

Această publicație a fost realizată în cadrul Programului Bunelor Practici ale Autorităților Publice Locale din Moldova, implementat de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, cu suportul financiar al Consiliului Europei.

Autorii bunelor practici prezentate în această antologie sunt autoritățile publice locale din Republica Moldova.

Consultanți: Ana – Maria Veverița, Anatol Moldovan, Liubomir Chiriac,
Vlad Catlabuga

Coordonator ediție: Ana – Maria Veverița

Opiniile și concluziile expuse în această publicație reflectă poziția autorilor și nu sunt împărtășite în mod obligatoriu de IDIS „Viitorul” și Consiliul Europei.

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
-----------------------------	---

Secțiunea I. Integritate, buna guvernare și transparența procesului decizional la nivel local

1.1. „Tinerii consilieri în acțiune”.....	9
1.2. „APL prestează servicii mai calitative, APL devine mai transparentă”.....	12
1.3. Crearea și dezvoltarea Centrului de reabilitare „Lucik solnța”.....	14
1.4. Amenajarea ogrăzilor blocurilor locative cu terenuri de joacă pentru copii	16
1.5. Festivalul „Cărăm toată viața pe tălpi geografia locului natal”.....	17
1.6. „Colinde, colinde, e vremea minunilor”.....	19
1.7. „Sărbătoarea tradițiilor populare”.....	22
1.8. O viață nouă pentru parcul „Paradis” din sectorul Soroca Nouă.....	24
1.9. Editarea cărții de epigrame „Sughiț bun la neciopliți...”	26
1.10. „Prin inițiative comunitare spre un viitor european”	28

Secțiunea II. Dezvoltarea economică locală și modele de cooperare intercomunitară

2.1. Elaborarea Planului Urbanistic General al orașului Călărași.....	31
2.2. Festivalul plăcintelor și sarmalelor, ediția a V-a.....	32
2.3. Prima casă de sortare și ambalare a fructelor și legumelor din Republica Moldova.....	34
2.4. Crearea Parcului Industrial Edineț și conectarea lui la infrastructura de utilități publice.....	37
2.5. „Infrastructură modernă – condiție a creșterii economice”	39
2.6. Servicii publice îmbunătățite în sprijinul realizării producției agricole zonale	41
2.7. Construcția unui pod peste râul Botna pentru a oferi acces băștinașilor la terenurile agricole, pășune și gunoiște.....	43
2.8. Crearea serviciului de spălătorie socială.....	45
2.9. iProsoop – festivalul dedicat tradiției prosoopului țesut manual și a oportunităților antreprenoriale de promovare a culturii regionale de la sudul Moldovei.....	48
2.10. Edificarea locației turistice „Muzeul pâinii de ritual, tradiții și obiceiuri”	51

Secțiunea III. Soluții durabile pentru comunități eficiente energetic

3.1. Reabilitarea și extinderea iluminatului stradal în orașul Căușeni.....	54
3.2. Dezvoltarea infrastructurii termoelectrice pe bază de biomasă la grădinița „Andrieș”.....	56
3.3. Termoizolarea pereților exteriori, amenajarea terenului de joacă, construcția pavilioanelor de vară și a gardului de securitate la grădinița „Albinuța”	58

3.4. Lucrări de termoizolare a fațadelor și schimbarea tâmplăriei exterioare la Liceul Teoretic, blocul „B” - clasele primare	60
3.5. Renovarea sistemului de încălzire la grădinița din satul Tătărauca Veche	62
3.6. Conservarea energiei termice la grădinița-creșă „Andrieș” și Liceul Teoretic „Gheorghe Asachi”	64
3.7. Îmbunătățirea eficienței energetice la grădinița „Spicușor”	67

Secțiunea IV. Managementul performant al serviciilor publice locale

4.1. Îmbunătățirea condițiilor de educație la grădinița „Ivușca”	70
4.2. Construcția unui sistem de alimentare cu apă potabilă de tip centralizat a satului Cărpineni.....	72
4.3. Construcția estradei de vară pentru tineret	74
4.4. Crearea serviciului de taxi social.....	76
4.5. Organizarea eficientă a serviciului de salubritate și menținerea curățeniei pe teritoriul orașului Edineț.....	78
4.6. Îmbunătățirea activității I.M. „Apă Canal Edineț”	80
4.7. Rețea de promovare a incluziunii sociale orientate asupra comunității în Republica Moldova.....	82
4.8. Mobilizarea comunității pentru curățirea, amenajarea și pictarea stațiilor de călători	83
4.9. Plantarea a șase ha de salcâm alb.....	87
4.10. Extinderea rețelei de iluminat public stradal.....	88
4.11. Organizarea serviciului de salubritate a localității	89
4.12. Centrul de zi pentru persoane vârstnice din satul Mihăileni „Dumitru Musteață”	90
4.13. Înregistrarea căsătoriilor jubiliare de 50, 55 și 60 de ani	92
4.14. Deschiderea Centrului comunitar pentru oamenii în etate	95
4.15. Asigurarea condițiilor de educație în satul Săiți.....	96
4.16. Renovarea terenului sportiv din satul Sărata Nouă, în scopul promovării unui stil sănătos de viață	97
4.17. Servicii comunitare de dezvoltare fizică – sală de sport renovată.....	100
4.18. Schimbarea ușilor, ferestrelor și reparația dormitoarelor la școala-primară-grădiniță din satul Tătărauca Nouă	102
4.19. Complex de servicii educaționale, socio-culturale și sportive dezvoltat în satul Varnița, ca stimulator pentru cooperare și consolidarea încrederii între cetățenii de pe ambele maluri ale Nistrului.....	103
4.20. „Start copilului prin educație de calitate”	106
4.21. Crearea unui centru cultural complex.....	108
4.22. Construcția apeductului cu apă potabilă și a rețelelor de canalizare în satul Semeni.....	109
Repartizarea aplicațiilor pe raioane (2014–2015).....	110

Cuvânt înainte

Primarii cu experiență obișnuiesc să spună că învățăm mai mult de la școala vieții decât la școala din localitate. Școala vieții nu-ți dă note, nu te probezește, însă este cu mult mai exigentă, poate uneori chiar mai dură. În schimb, te învață să găsești soluții la cele mai complicate probleme, te învață să rezisti, să depășești barierele, să înțelegi oamenii, să te faci înțeles, și să poți face distincție între valori și non-valori. În contextul respectiv, pentru a promova valorile și oamenii care creează aceste valori, pentru a promova practicile de succes la nivel de comunitate, pentru a consolida guvernarea locală, începând cu anul 2005, IDIS „Viitorul”, cu sprijinul financiar al Consiliului Europei, implementează Programul Bunelor Practici (PBP) ale Autorităților Publice Locale din Republica Moldova.

Bunele practici nu apar pe loc gol. Bunele practici își extrag esența din școala vieții, din multiplele experiențe ale comunităților, de la experiența bogată a celor care cu adevărat vor să schimbe lucrul spre bine la nivel local, de la acei care știu să găsească soluții la o paletă foarte largă de probleme socio-economice. Sectorul public este poate cel mai important actor în procesul de dezvoltare comunitară durabilă, care în parteneriat cu ceilalți actori ai dezvoltării locale, sectorul privat și cel neguvernamental, asistă, sprijină comunitățile în producerea propriei dezvoltări și asigură soluția unei dezvoltări sociale armonioase.

Echipa IDIS „Viitorul” a identificat și a promovat bunele practici, pentru a servi drept modele altor comunități, altor guverne locale, care intenționează să realizeze și să implementeze proiecte similare, mizând pe resursele proprii ori atrăgând resurse financiare externe. În 11 ani de implementare a programului au fost identificate și promovate zeci de practici de succes, verificate de timp și testate de comunități inovatoare, preluate și implementate, ulterior, în sute de localități din Moldova.

Cunoașterea bunelor practici, a mecanismelor de dezvoltare comunitară și a celor de cooperare la nivel local reprezintă condiția asigurării eficienței administrative și crearea de punți care să reducă distanța dintre administrație și cetățean, administrație și om de afaceri.

Cataclisme politice, sociale, economice, prin care trece țara noastră odată la șase-opt ani (criza financiară din 1998 – 1999, embargoul economic din partea Rusiei – 2006, revoluția Twitter – 2009, furtul miliardului din anul 2014 etc.) îi face pe cetățenii Moldovei să fie prudenți și puțin încrezători în viitor. Rolul și sarcina guvernelor locale în acest context este să cultive încredere și să demonstreze, prin fapte concrete, că la nivel local se pot schimba multe lucruri spre bine.

În acest sens, prezenta antologie este destinată autorităților locale care în pofida greutăților punctate mai sus, tind cu adevărat să schimbe spre bine lucrurile la nivel local, sunt hotărâte să învețe și doresc împreună cu cetățenii din localități să se implice, într-o manieră creativă, în procesul de europenizare a comunității. Schimbarea adevărată, după cum ne arată experiența altor țări, începe și se produce la nivel local.

Realizarea publicației a fost posibilă, în primul rând, mulțumită reprezentanților administrației publice locale care și-au manifestat constant interesul și capacitatea creatoare, cât și a experților IDIS „Viitorul”, care au făcut tot posibilul ca rezultatele înregistrate să fie promovate și cunoscute atât la nivel local, cât și la nivel central.

În total, la ediția 2014 – 2015 a Programului Bunelor Practici au participat la competiție 76 de bune practici din 46 autorități publice locale din 20 de raioane și trei municipii – Bălți, Comrat și Chișinău. Totodată, a fost depusă o istorie de succes a partenerilor noștri din orașul Iampol, regiunea Vinița, Ucraina. În ce privește repartizarea pe regiunile de dezvoltare, la ediția curentă au aplicat 11 localități din regiunea de Nord, 19 din regiunea Centru

și 16 din Sudul țării. Totodată, pe parcursul lunilor iulie și august 2016, echipa Programului Bunelor Practici a reușit să viziteze 30 de localități din 16 raioane, unde au fost implementate practici de succes, ce merită a fi replicate.

În prezenta antologie sunt prezentate 49 de bune practici din 30 de localități (16 raioane, inclusiv și din municipiul Comrat) la următoarele secțiuni:

Secțiunea 1. *Integritate, buna guvernare și transparența procesului decizional la nivel local*

Secțiunea 2. *Dezvoltarea economică locală și modele de cooperare intercomunitară*

Secțiunea 3. *Soluții durabile pentru comunități eficiente energetic*

Secțiunea 4. *Managementul performant al serviciilor publice locale*

Avem toată încrederea că bunele practici din această lucrare pot fi preluate, ajustate și implementate de alte comunități, contribuind astfel la modernizarea și dezvoltarea socio-economică a localităților.

În continuare mulțumim, în mod deosebit, membrilor Grupului Coordonator al Programului Bunelor Practici, care au depus eforturi considerabile pentru a identifica și a selecta cele mai bune practici prezentate la concurs.

Astfel, îmi face plăcere să evidențiez componența Grupului Coordonator: Tatiana Badan, președintele CALM; Iurie Țap, vice-președintele Comisiei administrație publică și dezvoltare regională, Parlamentul Republicii Moldova; Ștefan Vlas, deputat în cadrul Parlamentului Republicii Moldova; Victoria Cujbă, șefa Direcției generale politice de descentralizare și administrare publică; Ion Stratulat, Viceministru al Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Eduard Ungureanu, Șeful Direcției relații cu instituțiile de dezvoltare regională a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Olesca Cazacu, Manager de proiect MiDL, PNUD; Irina Ioniță, Coordonator granturi USAID; Dorin Vaculovschi, Conferențiar universitar în cadrul ASEM; Angela Dastic, președintele Asociației Absolvenților Academiei de Administrare Publică și Lilian Carmanu, primarul comunei Mileștii Mici din raionul Ialoveni.

Țin, în mod special, să aduc mulțumiri echipei Programului Bunelor Practici, condusă cu multă grație de Ana-Maria Veverița, care împreună cu colegii săi, Anatol Moldovan și Vlad Catlabuga, cu entuziasm, dăruire și pasiune, au reușit să parcurgă săptămâni la rând, mii de kilometri, prin sate și orașele uitate de istorie și lume, în care mai pâlpâi viață și speranță, pentru a încuraja și stimula, a promova acele valori și modele pozitive ce merită să fie cunoscute de toată lumea, merită să fie preluate și implementate în comunitățile noastre. Reprezentanții autorităților locale care cred că pot schimba lucrurile, care doresc să se motiveze pentru a implementa unele din modelele de succes, pot examina cu atenție această antologie, și astfel, inspirându-se, vor fi pregătiți să contribuie cu idei inovatoare la procesul de dezvoltare comunitară și modernizare a localității.

Credem foarte mult ca paginile ce urmează a fi parcurse să reprezinte pentru fiecare cititor o lectură utilă și în același timp și, de ce nu, un stimul în a elabora și a aplica proiecte care vor aduce plus valoare procesului de dezvoltare socio-economică a comunităților. Astfel, considerăm noi, guvernarea locală va deveni mai performantă și va contribui mai prompt la dezvoltarea comunitară. Și în ultima instanță, cetățenii Republicii Moldova, care și-au pus mari speranțe în procesul de integrare europeană, vor beneficia de schimbările frumoase produse la nivel local.

Liubomir Chiriac,
Vicedirector,
IDIS „Viitorul”

Informația este oxigenul democrației, iar **democrația ar fi de neconceput fără accesul liber al publicului la informații**. Lipsa transparenței în actul de guvernare reprezintă unul dintre obstacolele cele mai greu de depășit către o societate democratică, în care cetățenii să aibă încredere în aleșii locali. Dar informația nu reprezintă numai o necesitate pentru cetățeni, ea este și un element esențial al unei bune conduceri.

Dreptul cetățenilor de a fi informați și obligația autorităților de a informa sunt consfințite în normele constituționale ale Republicii Moldova care obligă autoritățile administrației publice să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

Relația cu cetățeanul trebuie să cuprindă trei elemente fundamentale, și anume: **informarea**, primul pas, prin care i se oferă informația necesară implicării în subiectele publice, **consultarea**, etapă în care comunitatea este chesționată cu privire la anumite probleme și reacționează din proprie inițiativă sau la invitația administrației la propunerile de soluții și/sau decizii publice și **participarea**, ultima etapă, prin care se realizează practic implicarea cetățeanului în luarea deciziilor. Într-o comunitate cu o administrație publică locală eficientă, toate aceste trei elemente trebuie să se îndeplinească și să determine luarea în considerare a cetățenilor ca factori de decizie informali.

Prin urmare, bunele practici ale acestei secțiuni fac referință la:

1. Asigurarea accesului liber la informație
2. Managementul informațional în relația cu cetățenii
3. Asigurarea transparenței decizionale și a implicării cetățenilor în luarea deciziilor
4. Transparență și parteneriat între administrația publică locală și reprezentanții societății civile

Informații accesibile tuturor

Cetățenii informați pot lua decizii mai bune în ceea ce privește propria comunitate, își pot exprima părerea și pot participa într-un mod eficient la guvernarea locală. Astfel, politicile publice și toate deciziile luate la nivel local primesc un grad mai înalt de legitimitate prin implicarea cetățenilor.

ACCESUL LA INFORMAȚIE nu este o favoare, este UN DREPT!

Deschidere spre schimbare și inovație

Guvernarea electronică a municipalităților nu reprezintă un proces cu un singur proiect. Acest concept implică etape multiple de dezvoltare, etapa finală însemnând o integrare deplină a serviciilor dincolo de granițele administrative. Cu alte cuvinte, o operație eficientă de transformare a guvernării locale pentru a răspunde mai bine necesităților cetățenilor și pentru a contribui la bunăstarea comunității.

Participarea cetățenească

Participarea cetățenilor reprezintă una din cele mai importante resurse, un instrument de neînlocuit în activitățile administrației publice locale, imprimând calitate și legitimând procesul decizional acordat, atât în conceperea, cât și în implementarea programelor și strategiilor de dezvoltare locală. **Oamenii sunt mult mai înclinați să susțină deciziile și programele la realizarea cărora au participat.** Pe de o parte, înțeleg aceste decizii, iar pe de altă parte, sunt implicați și doresc succesul acestora.

1.1. „Tinerii consilieri în acțiune”

Sumar

În orașul Călărași activează un Consiliu Local al Tinerilor model. În anul 2015, cei 25 de tineri consilieri au reușit amenajeze două stații de călători, să încheie 106 contracte de salubritate cu locuitorii orașului, să organizeze activități distractive pentru copiii preșcolari și să le ofere o masă de sărbătoare persoanelor în etate. Activitățile au fost susținute de USAID și Corpul Păcii.

Beneficiari

Locuitorii orașului, 65 de copii de la grădinița „Guguță”, 25 de persoane în etate de la Azilul de bătrâni din orașul Călărași și cinci familii vulnerabile.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: orașul Călărași

Regiunea de dezvoltare: Centru

Numărul de locuitori: 16 400

Primar: Nicolae Melnic

Perioada de implementare a practicii:
septembrie – decembrie 2015

Bugetul total: 4 300 lei

Finanțatori: Administrația publică locală (APL)
Comunitatea

Actorii implicați:

Reprezentanții administrației publice locale, Asociația Obștească „PROGenEVA”, Centrul de sănătate prietenos tinerilor „Vita-Longa”, SRL „Ghiocel”, SRL „Fidesco”, Liceul teoretic „M. Sadoveanu”, Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri”, grădinițele „Lăstărel” și „Guguță”, Întreprinderea comunală Călărași, Azilul de bătrâni Călărași, USAID și Corpul Păcii.

Rezultatele obținute

Cantitative:

- 25 de tineri-consilieri locali instruiți în scrierea și implementarea proiectelor.
- Două stații din orașul Călărași pentru pasageri amenajate.
- 106 contracte încheiate cu locuitorii din orașul Călărași pentru salubritatea localității.
- 65 de copii de la grădinița „Guguță” și-au dezvoltat dragostea de lectură în cadrul întâlnirilor la grădiniță și bibliotecă.
- 25 de locuitori în etate și cinci familii vulnerabile și-au schimbat modul de viață pentru ceva timp.

Calitative:

- Schimbarea aspectului orașului.
- Mărirea numărului de inițiative locale, pentru ridicarea bunăstării cetățenilor.
- Motivarea și implicarea tineretului din localitate în acțiuni voluntare de interes public.
- Mobilizarea tineretului în activități.

Elementele inovatoare ale practicii

Practica este deosebită deoarece s-au implementat concomitent cinci proiecte; problemele prioritare le-au ales singur tinerii și au fost beneficiari de toate vârstele începând de la cei mai mici de la grădiniță și până la cei mai în vârstă. Totodată, în implementarea bunei practici s-au implicat foarte mulți parteneri.

Lecțiile învățate

- ✓ Problemele se rezolvă mult mai amplu de către tineri, cu propriile lor forțe. Este necesar de avut încredere în ei și de susținut inițiativele lor.
- ✓ Lucrul în echipă, cooperarea cu actorii comunitari pentru soluționarea unor probleme locale.
- ✓ Necesitatea asigurării transparenței activităților.
- ✓ Dezvoltarea activității de voluntariat.

1.2. „APL prestează servicii mai calitative, APL devine mai transparentă”

Sumar

Începând cu luna decembrie 2015, cetățenii comunei Chișcăreni sunt conectați online la deciziile pe care le iau consilierii comunali. Ei pot urmări pe canalul de YouTube al primăriei toate ședințele publice care au loc și să vină ulterior cu întrebări sau recomandări către aleșii locali. La rândul lor, filmarea ședințelor Consiliului comunal îi face pe consilierii locali mai responsabili.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: comuna Chișcăreni, raionul Sângerei

Regiunea de dezvoltare: Nord

Numărul de locuitori: 5 831

Primar: Silvia Turcanu

Perioada de implementare a practicii: a doua jumătate a anului 2015 – prezent

Bugetul total: aproximativ 70 mii lei

Finanțatori: Administrația publică locală
PNUD Moldova

Actorii implicați: Reprezentanții administrațiilor publice locale, comunitatea, băștinașii plecați peste hotarele țării și reprezentanții PNUD Moldova.

Beneficiari

Toți locuitorii comunei, în număr de 5 831 persoane.

Rezultatele obținute

- Toți locuitorii comunei Chișcăreni au posibilitate să privească ședințele Consiliului comunal și să fie la curent cu deciziile luate de consilieri în numele lor.
- Cetățenii au devenit mai informați. Cetățenii cer întâlniri cu consilierii înainte de ședințele consiliului și discută doleanțele lor.

Elementele inovatoare ale practicii

- Practica este una inovatoare, deoarece până în prezent doar câteva consilii locale transmiteau ședințele online.
- Este bine că cetățenii cunosc cum se aprobă bugetul, unde se cheltuie banii și ce proiecte se implementează în comunitate.

Lecțiile învățate

- ✓ Transparența în activitatea administrației publice locale este un lucru benefic – toată lumea are de câștigat în urma acestei practici.
- ✓ Administrația locală din Chișcăreni mai are de lucrat la capitolul transmiterii online, ca ședințele să fie transmise în regim real. Prin urmare, site-ul primăriei va fi modernizat și va fi creată o rubrică unde fiecare va putea viziona ședințele locale în timp real.

1.3. Crearea și dezvoltarea Centrului de reabilitare „Lucik solnța”

Sumar

Tratament cu masaj, kinetoterapie, consultația logopedului și a psihologului, cursuri la calculator și activități interactive. Toate aceste servicii sunt oferite celor 51 de beneficiari ai Centrului de reabilitare „Lucik solnța” din satul Congaz, care a trecut în casă nouă, după ce timp de cinci ani a activat în clădirea Casei de Cultură din localitate. Pe lângă sediul nou, copiii au parte și de un teren de joacă modern unde își pot petrece timpul liber. Zilnic, instituția este vizitată de peste 20 de copii cu necesități speciale, care au

parte de programe individualizate. Trecerea Centrului de reabilitare în sediul nou a fost posibilă unui parteneriat între administrația publică locală, agenții economici și ONG-urile din regiune. Pentru finanțarea Centrului de reabilitare autoritățile publice locale alocă anual 1,19 milioane lei.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: satul Congaz, municipiul Comrat

Regiunea de dezvoltare: UTA Găgăuzia

Numărul de locuitori: 12 700

Primar: Mihail Esir

Perioada de implementare a practicii:

2014 – prezent

Bugetul total: Aproximativ 380 mii lei

Finanțatori: Administrația publică locală

Agenții economici

ONG-urile locale

Comunitatea

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale, comunitatea, agenții economici, ONG-urile locale, membrii cultelor religioase și a partidelor politice.

Beneficiari

51 de copii cu cerințe educaționale speciale și 150 de membri ai familiilor acestor copii.

Rezultatele obținute

- 51 de copii cu cerințe educaționale speciale au acces la servicii de reabilitare și îngrijire calitative în fiecare zi.
- O parte din copii au obținut accesul la învățarea de la distanță.
- Părinții beneficiarilor au posibilitatea să meargă la serviciu în timp ce copiii lor se află în centrul de reabilitare, sub supravegherea specialiștilor.
- Copiii cu nevoie speciale și-au îmbunătățit starea fizică și morală.

Elementele inovatoare ale practicii

La implementarea acestui proiect s-a implicat întreaga comunitate, indiferent de viziunile politice sau religioase. De asemenea, au participat activ toate categoriile de populație și agenții economici din regiune.

Lecția învățată

Proiectul este unul din puținele în care parte pozitivă o depășește pe cea negativă, lucru ce ridică caracterul moral al comunității.

1.4. Amenajarea ogrăzilor blocurilor locative cu terenuri de joacă pentru copii

Sumar

Zece ogrăzi din orașul Edineț au devenit mai colorate după ce aici au fost create terenuri de joacă pentru copii. Beneficiarii direcți sunt aproape o mie de copii și părinții acestora din blocurile locative unde a fost implementat proiectul. Pentru amenajarea terenurilor de joacă, primăria a alocat 134 mii lei.

Beneficiari

980 de copii și locuitorii blocurilor locative de pe următoarele străzi: Independenței, Șoseaua Bucovinei și Ștefan cel Mare.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: orașul Edineț

Regiunea de dezvoltare: Nord

Numărul de locuitori: 18 400

Primar: Constantin Cojocari

Perioada de implementare a practicii:

29 octombrie 2013 – 2 aprilie 2014

Bugetul total: 133 724 lei

Finanțator: Administrația publică locală

Actorii implicați: Primăria orașului Edineț, Asociația Raională pentru Educare a Adulților Prutul de Sus (AREAP), comunitatea și redacția ziarului „Curierul de Edineț”.

Rezultatele obținute

Cantitative:

- Zece terenuri de joacă pentru copii amenajate.
- 750 de copii periodic își petrec timpul liber alături de părinți.

Calitative:

- Mobilizarea părinților de a petrece timpul cu copii.
- Integrarea socială a copiilor și părinților din localitate.

Elementele inovatoare ale practicii

Proiectul a contribuit la dezvoltarea societății prin unificarea familiilor din localitate, prin dezvoltarea sănătății fizice și psihice a copiilor și prin comunicarea părinți – copii.

Lecția învățată

Dezvoltarea parteneriatului între administrația publică locală și societatea civilă.

1.5. Festivalul „Cărăm toată viața pe tălpi geografia locului natal”

Sumar

Cu bani puțini, la 27 august 2015, la Nișcani a fost organizată și o sărbătoare locală, unde au fost expuse bucate tradiționale, lucrări confecționate manual, publicații cu caracter național, dar și lucrări ale pictorului și scriitorului băștinaș George Petrea. Evenimentul a demonstrat că oamenii din localitate pot fi binevoitori, ospitalieri și receptivi atunci când este vorba de organizarea unei sărbători.

Beneficiari

Locuitorii satului, dar și oaspeții care au venit la sărbătoare.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: *satul Nișcani, raionul Călărași*

Regiunea de dezvoltare: *Centru*

Numărul de locuitori: *1 952*

Primar: *Petru Sorici*

Perioada de implementare a practicii:
august 2015

Bugetul total: *5 000 lei*

Finanțator: *Administrația publică locală*

Actorii implicați: *Reprezentanții administrației publice locale, colectivul de elevi și profesori de la gimnaziul din Nișcani, colectivul de copii și educatori de la grădinița „Trei iezi”, directorul Căminului Cultural, șeful Bibliotecii Publice, specialiștii de la Oficiul Medicilor de Familie și întreaga comunitate.*

Rezultatele obținute

- Aproximativ 300 persoane participante la eveniment.
- Comunitatea a reacționat pozitiv la acțiunile comunitare.
- A fost o experiență pozitivă.
- Locuitorii satului s-au implicat activ în organizarea evenimentului.
- A fost pusă în evidență valoarea unei personalități marcante care își are originea în localitate.
- Comunitatea a fost sensibilizată față de sărbătorile naționale „Ziua Independenței” și „Ziua Limbii Române”.

Elementele inovatoare ale practicii

Tendința de a implica tânăra generație în promovarea tradițiilor și conștientizarea de către ei a importanței devenirii unor personalități pe viitor, cu care să se mândrească localitatea și întreaga țară.

Lecția învățată

Evenimentul desfășurat a demonstrat că oamenii din localitate pot fi receptivi, binevoitori și ospitalieri atunci când este vorba de organizarea unei sărbători. Pe viitor, cu siguranță, aceștia vor invita și rude din alte localități pentru a împărtăși cu ei bucuria sărbătorii.

1.6. „Colinde, colinde, e vremea minunilor”

Sumar

Primăria satului Nișcani se mândrește și cu tradițiile populare pe care le promovează și unește locuitorii. Cu doar 300 de lei, administrația locală a reușit, în ajunul sărbătorilor de iarnă să aducă bucurii în familiile din sat: 20 de tineri și trei specialiști de la primărie au închiriat o sanie trasă de cai, dotată cu generator electric și costumați în Moș Crăciun, au adus daruri tuturor, iar copiilor din familii numeroase le-au fost donate cadouri și dulciuri procurate din cei aproape patru mii de lei acumulați de la colindat.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: *satul Nișcani, raionul Călărași*

Regiunea de dezvoltare: *Centru*

Numărul de locuitori: *1 952*

Primar: *Petru Sorici*

Perioada de implementare a practicii:

27 decembrie 2015

Bugetul total: *4 300 lei*

Finanțatori: *Administrația publică locală
Comunitatea*

Actorii implicați: *Reprezentanții administrației
publice locale și tinerii din sat.*

În prima etapă, tinerii satului Nișcani, fiind ghidați de directorul Casei de cultură, Preluza Nicolae, au readus tradiția frumoasă de a merge cu colindatul pe la casele sătenilor. Pe lângă faptul că a fost reînviată această tradiție, s-a urmărit și scopul ca sursele financiare, dulciurile și darurile obținute să fie donate copiilor din familii numeroase și vulnerabile din satul Nișcani. În acest mod a fost acumulată suma de patru mii de lei, plus dulciuri și daruri. În etapa a doua, din suma de bani acumulată s-au procurat jucării, rechizite școlare și produse alimentare, pentru copii din familiile numeroase și vulnerabile, fiind ulterior repartizate de tinerii din sat. Modul repartizării a fost interesant - voluntarii au închiriat o sanie trasă de un cal, dotată cu generator electric și aparatură muzicală, iar doi tineri s-au mascat în Moș Crăciun și Fulguța. În același timp au fost anunțați toți locuitorii satului care au cumpărat din contul propriu cadouri pentru copii și le-au adus la primărie, fiind repartizate și ele de Moș Crăciun și Fulguța.

Beneficiari

Locuitorii satului, și în mod special 50 de copii din familiile vulnerabile.

Rezultatele obținute

Cantitative:

- Au fost antrenați la această activitate 20 de tineri.
- Au beneficiat 13 familii numeroase și vulnerabile și în jur de 45 de copii a acestor familii.
- Au fost vizitați și 15 copii a căror cadouri au fost procurate de către părinți, dar împărțite de Moș Crăciun.
- De către colindători au fost colindate 60 de gospodării.

Calitative:

- A fost reînviată o tradiție veche - colindatul, care ușor-ușor este dată uitării.
- Implicarea tinerilor din localitate într-o acțiune de voluntariat.
- Sensibilizarea comunității vis-a-vis de nevoile și lipsele semenilor.
- Familiile cu mulți copii și cele vulnerabile s-au simțit apreciate și încurajate.
- Copiii au simțit spiritul feeric al sărbătorilor de iarnă.
- Comunitatea a reacționat pozitiv la faptul că a fost reînviată practica colindatului, iar aflând în ce scop vor fi folosite sursele acumulate au fost receptivi donând hăinuțe, jucării și dulciuri.
- A fost o experiență pozitivă de solidaritate comunitară.

Elementele inovatoare ale practicii

Tendința de a implica tânăra generație în promovarea tradițiilor, dar și în ajutorarea celor mai triști ca ei.

Lecția învățată

Lecția învățată din această practică este una pozitivă ce arată că, cu eforturi mici, dar cu intenții nobile, pe fundalul tradițiilor noastre străvechi se poate de schimbat lumea și atitudinile relațiile între membrii unei comunități.

1.7. „Sărbătoarea tradițiilor populare”

Sumar

La 26 iulie anul trecut, locuitorii din comuna Petreni și-au îmbrăcat straiile de sărbătoare și au celebrat prima ediție a „Festivalului tradițiilor populare”. Inițiativa organizării festivalului a venit de la directorul Căminului cultural, fiind susținută de administrația locală și toți locuitorii. Trei săptămâni au fost necesare organizatorilor, ajutați de comunitate, să-și materializeze ideile într-un festival de toată frumusețea, cu bucate tradiționale aburinde, prosoape croșetate în stil tradițional, unelte meșterite în condiții casnice și multe alte minuni.

Totodată, cei mai buni mecanizatori din comună și participanții la eveniment au fost menționați cu diplome. Au participat la sărbătoare aproximativ 500 locuitori ai comunei și 30 de meșteri populari. Festivalul tradițiilor populare a fost organizat cu suportul primăriei și a agenților economici, bugetul evenimentului constituind opt mii de lei. Următoare ediție a festivalului va fi desfășurată în anul 2017.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: comuna Petreni, raionul Drochia

Regiunea de dezvoltare: Nord

Numărul de locuitori: 1 063

Primar: Valeriu Tiziu

Perioada de implementare a practicii:

26 iulie 2015

Bugetul total: 8 000 lei

Finanțatori: Administrația publică locală
Agenții economici SRL „Petreanca Agro” și
SRL „Viarc Agro”

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale, agenții economici din localitate, colectivul grădiniței „Albinuța”, colectivul Oficiului Poștal, ansamblul folcloric „Moștenitorii” din satul Țarigrad și reprezentanți mas-media: TV Drochia și ziarul raional „Glia Drochiană”

Beneficiari

Locuitorii comunei, dar și oaspeții care au venit la sărbătoare.

Rezultatele obținute

Cantitative:

- Au participat la sărbătoare aproximativ 500 locuitori ai comunei, 30 meșteri populari și trei colective artistice.
- Au fost premiați și înmânate 35 diplome pentru participare activă la sărbătoarea tradițiilor populare.

- Au fost menționați primii patru mecanizatori cei mai în vârstă care mai sunt în viață.
- Au fost menționați 14 mecanizatori activi la recoltarea cerealelor 2015 în fruntea cărora s-au aflat conducătorii responsabili ai SRL „Petreanca Agro” și SRL „Viarc Agro” din localitate.

Calitative:

- Oameni cu fețe fericite, cu dispoziție bună, plăcut satisfăcuți sufletește.
- Dorința altor locuitori de a participa la organizarea expoziției și de a mai organiza pe viitor această sărbătoare.
- Dorința unor locuitori străini de peste hotare de a veni în vizită la astfel de sărbători.

Elementele inovatoare ale practicii

- În vâltoarea evenimentelor din viața de astăzi se uită de tradițiile populare, de tot ce este frumos - de „perlele prețioase” ale neamului de la Petreni, care sunt cele mai vechi în timp și cele mai inegalabile, fiecare din ele având istoria sa.
- Consolidarea locuitorilor la organizarea unei expoziții minunate a obiectelor populare și a bucatelor tradiționale.

Lecția învățată

Această sărbătoare de suflet ar fi comparată cu o șezătoare de demult unde se adunau sătenii pe mahale. La eveniment s-a adunat tot satul nu numai la un „pahar de vorbă” - localnicii i-au cunoscut pe cei mai în vârstă mecanizatori care au urcat primii la cârma tractoarelor din sat; au cunoscut „zestrea” satului Petreni, au gustat din bucatele tradiționale ale gospodinelor din sat, dar au primit și emoții pozitive admirând concertul organizat pentru ei.

1.8. O viață nouă pentru parcul „Paradis” din sectorul Soroca Nouă

Sumar

Deși are circa trei hectare de spații verzi, cartierul Soroca-Nouă al orașului Soroca nu avea o zonă verde care să îmbine funcțiile culturale și de agrement, ducând lipsă de spații amenajate în care locuitorii să-și desfășoare activitățile recreative într-un mediu curat. Prin urmare, în anul 2015 au fost amenajate circa trei mii de metri pătrați de spații verzi în parcul din cartierul Soroca-Nouă, intitulat „Paradis”, creând în acest mod un spațiu ecologic de odihnă și de agrement pentru locuitorii și oaspeții orașului. În parc au fost instalate bănci, coșuri de gunoi, sistem de iluminare și construită o alee care intersectează parcul.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: orașul Soroca

Regiunea de dezvoltare: Nord

Numărul de locuitori: 37 600

Primar: Victor Său

Perioada de implementare a practicii:

26 august – 15 septembrie 2015

Bugetul total: 286 mii lei

Finanțatori: Administrația publică locală
PNUD Moldova

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale, PNUD și comunitatea.

Beneficiari

37 536 de locuitori ai orașului Soroca, inclusiv 500 de persoane cu dizabilități, 3 000 familii sărace, 7 567 de persoane în etate, 8 146 agenți economici, 300 agenți economici și 40 asociații obștești.

Rezultatele obținute

- Achiziționarea bordurilor – 170 m liniari de borduri.
- Achiziționarea pavelelor: 340 m.
- Achiziționarea băncilor: 20 bucăți bănci pentru odihnă.
- Achiziționarea florilor și arbuștilor: 2000 bucăți flori și 50 bucăți arbuști.
- Amenajarea adecvată și modernă a unei suprafețe importante din spațiile verzi ale parcului din regiunea Soroca Nouă.
- Amenajarea zonei de odihnă.
- Amenajarea zonei verzi.
- Îmbunătățirea calității factorilor de mediu și a vieții locuitorilor din regiunea Soroca Nouă, cât și din celelalte regiuni ale orașului.

Elementele inovatoare ale practicii

- ✓ Amenajarea, dezvoltarea și utilizarea patrimoniului în beneficiul public cu diligență și management performant.
- ✓ Crearea condițiilor adecvate pentru odihnă și agrement.
- ✓ Utilizarea eficientă a spațiului public urban.
- ✓ Creșterea calității vieții.

Lecția învățată

Acest proiect constituie o prioritate de dezvoltare a orașului, inclusă în obiectivul strategic „Protecția mediului ambiant și utilizarea rațională a resurselor energetice” din cadrul Strategiei de dezvoltare socio-economică a orașului Soroca pentru perioada 2015 – 2020.

1.9. Editarea cărții de epigrame „Sughiț bun la neciopliți...”

Sumar

„N-o să le mai sece neamul/Chiar de-s veșnic ocărăți/
Ei dau roadă în tot anul/ Sughiț bun la neciopliți”. Așa începe cartea de epigrame „Sughiț bun la neciopliți”, editată cu suportul primăriei comunei Tătărăuca Veche. Cartea, editată în 300 de exemplare și distribuită în patru biblioteci publice din regiune, este scrisă de Gheorghe Coșniceanu, băștinaș din comună. Autorul, membru al Uniunii Scriitorilor Europeni din Moldova își publică lucrările în ziarele „Observatorul de Nord” și „Realitatea”.

Beneficiari

2 200 locuitori ai comunei Tătărăuca Veche, patru biblioteci din comună, trei școli primare-grădiniță, Uniunea Scriitorilor Europeni din Moldova (USEM), ONG „Maetonium” și administrația publică locală.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: comuna Tătărăuca Veche, raionul Soroca

Regiunea de dezvoltare: Nord

Numărul de locuitori: 2 200

Primar: Liviu Raischi

Perioada de implementare a practicii:

1 ianuarie – 1 iunie 2015

Bugetul total: 10 mii lei

Finanțatori: Administrația publică locală

ONG-ul „Maetonium”

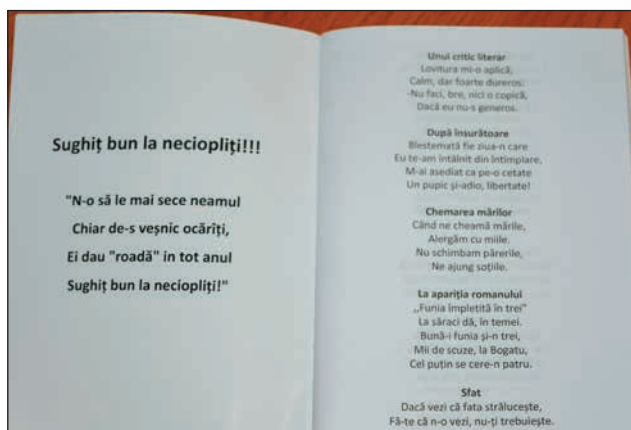
Marina Vâzdoagă

Deputatul în Parlamentul

Republicii Moldova, Mihai Ghimpu

Actorii implicați:

Reprezentanții administrației publice locale, ai ONG-ului „Maetonium”, scriitorul Gheorghe Coșniceanu, corectorul Marina Vâzdoagă și editura „Nefile”.

Rezultatele obținute

Cantitative:

- 300 volume de carte editate.
- Patru biblioteci locale completate cu set de carte.
- Accesul a 2 200 locuitori ai comunei la inovațiile literare.

Calitative:

- Un scriitor promovat în cadrul USEM.
- S-a îmbunătățit nivelul de cunoștințe în domeniul literaturii în rândul elevilor și cititorilor locali.
- Lansarea produsului propriu al scriitorului local.
- Abilități practice în domeniul umoristic în rândurile elevilor și iubitorilor de epigrame.

Elementele inovatoare ale practicii

- Promovarea inovațiilor culturale la nivel național și internațional.
- Promovarea comunicării scriitorului local cu semenii săi la nivel național și internațional.
- Promovarea scriitorului Gheorghe Coșniceanu în calitate de membru al Uniunii Scriitorilor Europeni din Republica Moldova.

Lecția învățată

Un parteneriat mai sigur între primărie și cetățeni prin intermediul ONG-urilor.

1.10. „Prin inițiative comunitare spre un viitor european”

Sumar

Administrația publică locală din comuna Tătărauca Veche are acum un ajutor de nădejde – Consiliul Consultativ al Cetățenilor, primul în țara noastră. Consiliul este constituit din 15 reprezentanți a celor șase localități ale comunei – agenți economici, tineri, reprezentanți ONG, lucrători din cultură și chiar pensionari; care monitorizează activitatea autorității locale și cooperează cu aceasta în vederea atragerii cetățenilor în procesul decizional și implicarea lor în rezolvarea problemelor din comunitate. Membrii Consiliului sunt aleși pe o perioadă de un an, iar reprezentanții puterii locale nu pot face parte din Consiliu. Cu ajutorul acestui proiect, care este singurul de acest gen în Republica Moldova, în comună a fost renovat Oficiul Medicilor de Familie, Biblioteca publică și Oficiul Poștal. Totodată, membrii au reușit să conteste unele decizii ale Consiliului Local și să adreseze mai multe petiții către primărie.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: comuna Tătărauca Veche, raionul Soroca

Regiunea de dezvoltare: Nord

Numărul de locuitori: 2 200

Primar: Liviu Raischi

Perioada de implementare a practicii:

7 aprilie – 7 decembrie 2015

Bugetul total: 476 425 lei

Finanțatori: Administrația publică locală
ONG-ul „Maetonium”
Solidarity Fund PL
IREX Moldova

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale, ai ONG-ului „Maetonium” și comunitatea.

Beneficiari

2 200 locuitori ai comunei Tătărauca Veche, 15 membri ai Consiliului Consultativ al Cetățenilor, șapte funcționari ai primăriei și 11 consilieri locali.

Rezultatele obținute

Cantitative:

- 15 membri activi ai comunității au constituit Consiliul Consultativ al Cetățenilor.

- 500 membri ai comunității chestionați pentru identificarea problemelor locale.
- Trei probleme abordate de cetățeni la ședințele consiliului local.
- Două petiții adresate de Consiliul Consultativ către APL pentru soluționarea problemelor locale.
- O decizie a Consiliului local contestată.
- 30 cetățeni – participanți la ședințele Consiliului local pe parcursul practicii

Calitative:

- Consiliul Consultativ al Cetățenilor are un sediu reparat și bine amenajat cu mobilier și tehnică, unde cetățenii au posibilitatea să discute cele mai stringente probleme ale comunității.
- În localitate a fost creat un Centru de educației civice cu două componente importante – biblioteca și centrul instructiv-informativ al Consiliului.
- A fost renovată clădirea unde sunt amplasate Centrul de educație civică, Biblioteca publică, Oficiul Medicilor de Familie și Oficiul Poștal.
- A fost atras programul „Novateca”, prin intermediul căreia a fost îmbunătățit accesul la tehnologiile moderne, precum și serviciile inovatoare proprii nevoilor moderne de informare.
- A fost stabilit un parteneriat durabil între administrația locală din comuna Tătărăuca Veche și satul Băhrinești din raionul Florești.

Elementele inovatoare ale practicii

- Crearea Consiliului Consultativ al Cetățenilor în comuna Tătărăuca Veche este o oportunitate pentru dezvoltarea activismului la cetățeni, dar și dezvoltarea comunității și construirea unei societăți democratice.
- Crearea Consiliului Consultativ al Cetățenilor va monitoriza activitatea administrației publice locale și va reprezenta cetățenii în raport cu administrația locală.
- Membrii Consiliului vor face lobby la Consiliul Comunal pentru a soluționa cele mai stringente probleme ale comunității și vor coopera cu autoritățile locale pentru îmbunătățirea instrumentelor și metodelor de atragere a cetățenilor în procesul decizional.
- Prin realizarea acestei practici sunt informați și educați cetățenii din comună astfel încât ei să fie conștienți de drepturile și obligațiile lor în procesul de luare a deciziilor, consolidând astfel democrația la nivel local.

Lecția învățată

Deschiderea autorităților față de cetățeni, implicarea cetățenilor în identificarea și soluționarea problemelor locale, asigurarea transparenței procesului decizional sunt factorii - cheie în dezvoltarea și prosperarea comunității.

Dezvoltarea economică locală este cea mai importantă etapă în dezvoltarea ulterioară a comunității locale, deoarece, prin acest proces se stabilește sau se menține o cultură antreprenorială dinamică, care duce la crearea de resurse materiale pentru comunitate și mediul de afaceri, cu scopul final de a îmbunătăți calitatea vieții întregii colectivități locale.

A face dezvoltare economică locală înseamnă a ridica competitivitatea economică a unei comunități în scopul îmbunătățirii viitorului economic al acestuia.

Succesul dezvoltării economice locale depinde de efortul colectiv al sectoarelor public, de afaceri și non-guvernamental.

Bunele practici prezentate de către autoritățile publice locale la această secțiune se referă la:

1. Susținerea antreprenoriatului local
2. Promovarea egalității de gen în gestiunea activităților antreprenoriale locale
3. Crearea parteneriatelor public – private: baza unei economii locale sustenabile
4. Servicii publice durabile prin cooperare intercomunitară
5. Dezvoltarea agoturismului și a turismului rural

Susținerea antreprenoriatului la nivel local

Administrația publică locală are nevoie de venituri pentru a funcționa, care, în majoritatea lor, sunt reprezentate de impozite și taxe pe care le plătește populația, dar și agenții economici. Prin urmare, **este vital pentru orice autoritate publică, ca în cadrul comunității pe care o administrează să existe activități economice cât mai numeroase și cât mai bine dezvoltate.**

Crearea parteneriatelor public – private și atragerea investițiilor pentru dezvoltare

În ultimii ani, parteneriatul public-privat câștigă tot mai mult teren în Republica Moldova, fiind o metodă eficientă de implicare și atragere a capitalului privat în realizarea unor proiecte de interes public. Printre avantajele acestui instrument de atragere a investițiilor pot fi enumerate transferul riscurilor către sectorul privat, accesul la investițiile și tehnologiile know-how private, inclusiv de management.

2.1. Elaborarea Planului Urbanistic General al orașului Călărași

Sumar

Cu suportul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională, primăria orașului Călărași, a elaborat în anul 2015 Planul Urbanistic General. Documentul indică strategia de dezvoltare a orașului și are scopul de a construi o localitate modernă din punct de vedere economic și social. Documentul urmărește obținerea unui înalt de calitate și echilibru arhitectural și urbanistic.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: orașul Călărași

Regiunea de dezvoltare: Centru

Numărul de locuitori: 16 400

Primar: Nicolae Melnic

Perioada de implementare a practicii:
septembrie – decembrie 2015

Bugetul total: 385 642 lei

Finanțatori: Administrația publică locală
USAID

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale și ai USAID, precum și specialiștii de la INCP „Urbanproiect”.

Beneficiari

Administrația publică locală și locuitorii orașului Călărași.

Rezultatele obținute

- Locuitorii orașului Călărași în număr de 16 400 persoane au beneficiat de rezultate cantitative.
- Îmbunătățirea în domeniului atragerea investițiilor și construcția unui oraș modern cu dezvoltare social-economică durabilă.

Elementele inovatoare ale practicii

Elementele inovatoare a acestei practici sunt protecția coridoarelor pentru drumurile publice, direcția de extindere a fondului locativ, modernizarea zonei industriale, construcția obiectivelor publice, comerciale și sociale.

Lecția învățată

Dezvoltarea orașului în conformitate cu Planul urbanistic general.

2.2. Festivalul plăcintelor și sarmalelor, ediția a V-a

Sumar

La 11 octombrie 2015, Casa de Cultură din comuna Chișcăreni s-a dovedit a fi neîncăpătoare pentru cei peste 400 de vizitatori și participanți la cea de-a V-a ediție a „Festivalului sarmalelor și plăcintelor”, care a devenit o tradiție pentru comună. Oamenii au fost ademiniți de mirosul bucatelor tradiționale, voia bună și un păhărel de turburel. La eveniment au venit 23 de femei îmbrăcate în costumele naționale cusute de ele, fermierii și apicultorii și-au comercializat produsele, iar cele mai harnice gospodine au pregătit cele mai bune sarmale și plăcinte „Poale-n brâu” de la nordul Moldovei.

Prin desfășurarea activității de acest gen, autoritatea locală din Chișcăreni a reușit să contribuie la dezvoltarea economică locală, promovarea localității, menținerea echității și solidarității sociale, păstrarea și continuarea tradițiilor naționale. Pentru organizarea festivalului au fost cheltuiți șase mii de lei.

Beneficiari

Locuitorii comunei, cât și oaspeții la festival (Romania, Ucraina și Moldova) – în jur de 400 persoane.

Rezultatele obținute

- Cele mai importante rezultate sunt: unirea oamenilor din comună, rezolvarea problemelor în comun, dezvoltarea creativității, promovarea costumului național.
- La festival au venit 23 de femei îmbrăcate în costum național, care au confecționat costumele desinestătător. Ele au motivat și alte femei să-și coase costume naționale.
- Oamenii au devenit mai deschiși, schimbările în bine sunt vizibile.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: *com. Chișcăreni, raionul Sângerei*

Regiunea de dezvoltare: *Nord*

Numărul de locuitori: *5 831*

Primar: *Silvia Țurcanu*

Perioada de implementare a practicii:

11 octombrie 2015

Bugetul total: *Aproximativ 6 000 de lei*

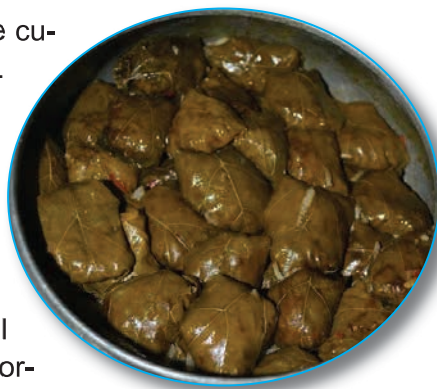
Finanțatori: *Administrația publică locală*

Agenții economici

Comunitatea

Actorii implicați: *Reprezentanții administrației publice locale, agenții economici și toți locuitorii comunei.*

- Mulți locuitori au comercializat produsele culinare, fructele din gospodăria personală.
- Membrii Asociației apicole au realizat mai multe feluri de produse din miere.
- Afară au fost pregătite 12 ceaune cu zeamă de pește, peste prăjit, mămăliguță.
- Administrația publică locală a reușit să-i unească pe cei care au activat în sectorul veterinar, care au participat la festival ca organizație separată.

Elementele inovatoare ale practicii

Fiecare sat trebuie să organizeze o sărbătoare care să-i unească pe cetățeni la lucruri bune și frumoase.

Lecțiile învățate

- ✓ E necesar de procurat mai multe umbrele sau corturi pentru timpul ploios.
- ✓ E bine să fie mai mulți voluntari implicați în organizarea festivalului.
- ✓ Să fie invitați mai mulți agenți economici care să presteze servicii de alimentație publică.

2.3. Prima casă de sortare și ambalare a fructelor și legumelor din Republica Moldova

Sumar

Un proiect remarcabil de parteneriat public-privat întâlnim în satul Costești. În această localitate activează prima Casă de sortare și ambalare a fructelor și legumelor din Republica Moldova. Casa de ambalare are suprafața de 2 880 de metri pătrați cu capacitatea de păstrare simultană a 1 500 de tone de producție. Edificiul unde lucrează 40 de angajați permanenți, include zece camere frigorifice de 110 tone și patru camere de 70 de tone. Aici funcționează și două linii de ambalare a strugurilor, cu capacitatea de șase tone pe oră.

Proiectul a fost inițiat în urmă cu trei ani, după ce un grup de producători din satul Costești, reveniți din Italia, au înțeles că doar asociindu-se vor putea obține producție competitivă pe piața europeană. Astfel, a fost creată Asociația pro-

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: *satul Costești, raionul Ialoveni*

Regiunea de dezvoltare: *Centru*

Numărul de locuitori: *12 068*

Primar: *Natalia Petrea*

Perioada de implementare a practicii:

1 august 2013 – 31 decembrie 2015

Bugetul total: *29 975 mii lei*

Finanțatori:

*Fondul Național pentru Dezvoltare Regională
Asociația producătorilor și exportatorilor de
struguri de masă din Costești*

Actorii implicați: *Reprezentanții
administrației publice locale, specialiștii de
la „FructBioImpex”, agricultorii din cadrul
Asociația producătorilor de struguri de masă
din satul Costești, Ministerul Agriculturii și
Industriei Alimentare, Ministerul Dezvoltării
Regionale și Construcțiilor, reprezentanții
Băncii Mondiale, Ambasada SUA și cea a
României în Republica Moldova.*

ducătorilor și exportatorilor de struguri de masă care cooperează cu „FructBioImpex”, gestionarul Casei de ambalare. Investiția totală pentru construcția Casei de ambalare a fost de 27 milioane lei oferiți din Fondul național pentru dezvoltare regională și Asociația producătorilor de struguri de masă.

Beneficiari

Toți agricultorii din regiunea de Centru a țării.

Rezultatele obținute

- Edificiul are 40 de angajați permanenți, care au sortat și ambalat 400 de tone de struguri în anul 2015.
- În perioada când nu este producție pentru a fi ambalată, angajații sunt implicați în lucrări agricole, instruirii sau alte activități ale asociației producătorilor.
- În perioada fierbinte de lucru, personalul este suplinit triplu pentru a fi asigurat un proces de lucru rapid și calitativ.
- Prin ambalarea strugurilor și a altor fructe, Moldova garantează că produsele sunt calitative și inofensive, lucru indispensabil pe piața Uniunii Europene.
- Acest edificiu, va fi un instrument prin care Moldova își va construi punți către piața europeană în următorii ani, și totodată va fi un model de succes, necesar de a fi realizat în fiecare zonă a țării.
- Asigurarea locurilor de muncă la nivel local și dezvoltarea afacerilor agricole, axate pe producerea strugurilor, va duce la dezvoltarea social-economică a satului în următorii ani și atragerea investitorilor în satul Costești, și întoarcerea persoanelor plecate peste hotare în satul natal.

Elementele inovatoare ale practicii

- Casa de ambalare și sortare a fructelor și legumelor este o idee inovatoare apărută din inițiativa agricultorilor locali, care au dorit să creeze o producție competitivă la nivel regional și național. Prin intermediul acestei practici agricultorul din Moldova va putea vedea că există instrumente pentru o agricultură durabilă și capacități de dezvoltare și extindere pe piața din vestul Europei.

- Casa de ambalare este o premisă pentru dezvoltarea economică a Republicii Moldova, care este o țară agrară. Casa de Ambalare nu presupune doar sortarea și ambalarea strugurilor și altor fructe și legume dar și instruirea angajaților și a agriculturilor în domeniul de activitate și reprezentarea intereselor agricultorilor de rând la nivel național și internațional.
- Această practică de parteneriat public-privat demonstrează nivelul de mobilizare a comunității în regiunea Centru și participarea la dezvoltarea economică și socială a țării.

Lecțiile învățate

- ✓ Apariția, crearea și dezvoltarea parteneriatelor între sectorul public și cel privat prezintă avantaje pentru organele administrației locale: mobilizează atât resursele publice, cât și cele private; crează noi aptitudini și învață din experiență, oferă încredere, contribuind la consolidarea parteneriatului și creșterea dorinței de sprijin reciproc.
- ✓ Deși punctul de pornire spre un parteneriat public-privat diferă între administrația publică, care este interesată în prestarea unor bunuri sau servicii publice și partenerul privat, orientat spre profit, ulterior, scopul final devine unul comun: prestarea unor servicii în comunitate cu costuri eficiente.
- ✓ În scopul majorării beneficiilor și minimalizării riscurilor, Primăria satului Costești a stabilit un cadru instituțional adecvat, inclusiv politici,

reglementări, standarde și proceduri, precum și resurse umane și organizaționale necesare în scopul realizării parteneriatului public-privat de succes. Astfel, constituirea asociației obștești pe lângă Casa de ambalare presupune un control permanent asupra activității edificiului.

2.4. Crearea Parcului Industrial Edineț și conectarea lui la infrastructura de utilități publice

Sumar

Deși acum trei ani în orașul Edineț a fost creat primul Parc Industrial pe teren greenfield din Moldova, acesta nu avea toate condițiile pentru funcționare. Astfel, în anul 2014, cu suportul Fondului național pentru dezvoltare regională, această problemă a fost rezolvată – Parcul Industrial a fost conectat la rețelele de utilități – căi de acces auto, apă potabilă, canalizare, energie electrică și alimentare cu gaze naturale.

Parcul Industrial din orașul Edineț a fost creat în 2013 și are o suprafață totală de 17,9 ha. În ultimii ani au fost investiți peste 193 de mln. de lei în dezvoltarea și modernizarea infrastructurii. În prezent, în cadrul parcului activează trei rezidenți în domeniul industriei ușoare, agroalimentare, a mobilei și electrotehnice. Printre rezidenții parcului menționăm companiile SRL „TB Fruit”, „Aspect Fruit” și „Eco Fruct”.

Beneficiari

Agenții economici; peste 200 angajații direcți ai rezidenților Parcului Industrial și familiile acestora din raionul Edineț și din raioanele învecinate; peste 600 de persoane care cresc producția și cei ce o colectează; Primăria orașului Edineț.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: orașul Edineț

Regiunea de dezvoltare: Nord

Numărul de locuitori: 18 400

Primar: Constantin Cojocari

Perioada de implementare a practicii:

8 septembrie 2014 – 2016

Bugetul total: 256 mii lei

Finanțator: Administrația publică locală

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale, agenții economici și furnizorii de servicii de utilitate publică.

Rezultatele obținute

- Un drum de acces de categoria IV pe o lungime de 40 m construit.
- O conductă de polietilenă cu diametrul 100 mm de racordare la sursa la apă potabilă externă cu lungimea de 115 m instalată.

- O conductă de canalizare cu diametru de 200 mm și lungimea de 850 m de racordare la sistemul de canalizare a orașului construită.
- O stație de ridicare a apelor uzate cu suprafața de 12 m² și a bazinului necesar construit.
- O conductă de acces la gaz natural cu diametru de 90 mm și lungimea de 115 construită.
- O linie de transportare a energiei electrice cu instalarea transformatorului construită.
- Blocul administrativ de 820 m² construit.

Elementele inovatoare ale practicii

- Este primul Parc Industrial creat în Moldova pe teren greenfield.
- Parcul Industrial se află în concordanță cu politicile naționale sectoriale din domeniul economiei și corespunde priorităților de dezvoltare socio-economică a regiunii, în general și a raionului Edineț, în special.
- Prin implementarea acestei practici au fost create condiții optime de dezvoltare a sectorului economic cu acordarea unor facilități antreprenorilor ce activează în cadrul parcului.

Lecțiile învățate

- ✓ Sectorul economic trebuie să se dezvolte și în regiuni, nu doar la Chișinău.
- ✓ Dacă există concurență – are de câștigat producătorul.

2.5. „Infrastructură modernă – condiție a creșterii economice”

Sumar

26 de mii de locuitori au acces la drumul republican Chișinău-Hâncești-Cimișlia-Basarabeasca după ce o porțiune de 1,4 km de drum au fost construită și iluminată în orașul Hâncești. Acest segment nou unește două regiuni: Centru și Sud, ale țării și creează premise pentru o dezvoltare regională durabilă. Activitatea face parte din prima etapă a unui proiect regional lansat în august 2014. Prin construcția drumului de

ocolire, traficul s-a transferat în afara centrului urban al orașului Hâncești, dezvoltarea economică s-a intensificat, iar condițiile de viață a locuitorilor s-au îmbunătățit. Totodată, noua porțiune de drum deschide o mai mare perspectivă și pentru celelalte localități învecinate – Bozieni, Bobeica, Logănești și nu doar.

Costul total al proiectului „Dezvoltarea activității economice în sectorul cu potențial industrial regional a orașului Hâncești prin construcția capitală a drumului de ocolire” constituie 73 milioane lei, prima etapă fiind de 28 milioane 517 mii lei, bani oferiți din Fondul Național pentru Dezvoltare. Următoarele activități ale proiectului vizează construcția sensului giratoriu și crearea zonei verzi de-a lungul râului Cogâlnic.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: orașul Hâncești

Regiunea de dezvoltare: Centru

Numărul de locuitori: 16 400

Primar: Alexandru Botnari

Perioada de implementare a practicii:

2014 – prezent

Bugetul total: 28 mln 200 mii lei

Finanțatori: Administrația publică locală

Fondul Național pentru Dezvoltare Regională

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale și agenții economici.

Beneficiari

Populația orașului Hâncești și a satelor Bozieni, Logănești, Stolniceni și Bobeica; 25 726 locuitori ai raionului Hâncești; 15 întreprinderi agro-industriale și patru întreprinderi comerciale care își desfășoară activitatea pe teritoriul aferent drumului de ocolire; 400 de agenți economici din regiune; 450 de gospodării casnice care sunt amplasate în zonă.

Rezultatele obținute

Cantitative:

- A fost renovat capital un segment de drum cu lungimea de 1442 m.
- A fost exclus pericolul inundării a 450 gospodării individuale casnice.

Calitative:

- A fost redusă intensitatea traficului rutier prin centrul orașului.
- S-a ameliorat starea mediului ambiant în lunca râului Cogâlnic.
- Au fost create premise pentru dezvoltarea economică a regiunii.
- A fost îmbunătățită calitatea vieții populației orașului Hâncești.
- A fost inițiat un parteneriat durabil între autoritățile publice locale din Hâncești, Bozieni Logănești, Stolniceni și Bobeica privind dezvoltarea regională.
- S-a îmbunătățit imaginea APL-urilor.
- Au fost create modele viabile de parteneriate regionale.
- A crescut nivelul de informare al populației din localitățile beneficiare.

Elementele inovatoare ale practicii

Experiență de colaborare intercomunitară.

Lecțiile învățate

- ✓ Eforturile conjugate sporesc potențialul.
- ✓ Implicarea tuturor actorilor sociali asigură creșterea gradului de responsabilitate în gestionarea ulterioară a rezultatelor obținute.
- ✓ Informarea populației are o importanță de excepție.
- ✓ Cultura sanitară a fost și rămâne un domeniu prioritar de intervenție.

2.6. Servicii publice îmbunătățite în sprijinul realizării producției agricole zonale

Sumar

Gospodarii din comuna Larga și din satele învecinate au acum un spațiu sanitar pentru a-și comercializa producția – piața comunală amenajată cu un pavilion destinat comercializării producției de origine animalieră. Pavilionul este dotat cu toate echipamentele necesare pentru asigurarea condițiilor de igienă sanitară pentru vânzarea producției animaliere. În cadrul pavilionului mai activează și laboratorul sanitar-veterinar care verifică calitatea produselor,

oferindu-le astfel cumpărătorilor niște produse sănătoase. Prin urmare, numărul comercianților s-a dublat, iar cetățeni sunt siguri de calitatea bună a produselor comercializate. Construcția pavilionului pentru comercializarea producției animaliere în piața centrală din comuna Larga a fost posibilă cu suportul PNUD Moldova și a administrației locale, bugetul total fiind de 366 mii lei.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: comuna Larga, raionul Briceni

Regiunea de dezvoltare: Nord

Numărul de locuitori: 5 082

Primar: Radu Urechean

Perioada de implementare a practicii:

iulie – octombrie 2014

Bugetul total: 366 506 lei

Finanțatori: Administrația publică locală

PNUD Moldova

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale și ai întreprinderii municipale „Prestservicii Nord”, Incubatorul de Afaceri din Larga și comercianții.

Beneficiari

Majoritatea populației comunei Larga și a localităților învecinate.

Rezultatele obținute

Cantitative:

- În urma implementării practicii a crescut numărul comercianților: de producție animalieră de la trei la șase; mezelurile de casă de la doi la patru; de produse lactate de la patru la 10; ouă, de la cinci la 10; ulei de floarea soarelui de la patru la opt.
- Numărul comercianților s-a dublat, ceea ce prezintă un plus și pentru vânzători și pentru cumpărători.

Calitative:

Oricare doritor de a vedea în laborator calitatea cărnii pe care o procură atât proaspătă, cât și a mezelurilor de casă, are posibilitatea chiar și în timpul pieței. La fiecare zi de piață, este prezent medicul care efectuează probele în laborator, ceea ce duce la demonstrarea calității produselor în vânzare.

Elementele inovatoare ale practicii

Cel mai important în activitatea Pavilionului alimentar este faptul că:

- se exclude discriminarea persoanelor vulnerabile și au și ei un loc în piață;
- se vinde producția în condiții adecvate și sanitare;
- pentru comercianții din satele vecine există locuri disponibile de piață;
- pentru cumpărători se demonstrează calitatea produselor vândute;
- pavilionul este construit după standarde și este dotat cu echipamente necesare pentru buna desfășurare a pieței și pentru menținerea igienei.

Lecțiile învățate

În urma implementării practicii s-a obținut rezultatul dorit care a fost și scopul inițial: îmbunătățirea serviciilor publice pentru realizarea mai bună a producției agricole zonale. Odată cu finalizarea lucrărilor, pavilionul de îndată a fost dat în exploatare și de atunci nu și-a mai închis ușile. Aceasta este și dovada durabilității practicii implementate, prin care s-a obținut experiența pozitivă caracterizată că se poate face și pentru lumea din sat ceva bun și plăcut, cu condiții adecvate. Ca lecții negative, se poate menționa că inițial practica de mulți a fost criticată că nu va funcționa. Dar, odată cu deschiderea pavilionului s-a demonstrat contrariul-se vrea, se poate și se obține cu un bun sfârșit ceea ce se pune ca scop. Iar comercianții sunt mulțumiți de condițiile oferite, ceea ce este destul de important pentru administrația locală. Pavilion dotat cu serviciul sanitar-veterinar este unicul în localitățile rurale în Nordul Republicii Moldova.

2.7. Construcția unui pod peste râul Botna pentru a oferi acces băștinașilor la terenurile agricole, pășune și gunoiște

Sumar

Prin satul Ruseștii Noi trece râul Botna, lat de 6-8 metri și cu o adâncime de 20-50 cm. Dincolo de râul Botna, peste 300 de locuitori au terenuri agricole (grădini, gospodării țărănești, imașuri). Acolo se află și gunoiștea comunei. Pentru a ajunge la terenurile descrise și gunoiște oamenii au de parcurs prin împrejur 7,5 km de drum, deoarece există doar un pod la ieșirea din centrul comunei. Astfel, la inițiativa locuitorilor din comuna Ruseștii Noi a fost reabilitat o porțiune de drum de 1 km și construit un pod

ce îi aduce pe cei 300 de locuitori din partea de vest a satului mai aproape terenurile lor agricole. Ca rezultat, distanța s-a redus de la 7,5 km la 1 km pentru deplasarea spre loturile agricole, pășuni și gunoiște.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: *comuna Ruseștii Noi, raionul Ialoveni*

Regiunea de dezvoltare: *Centru*

Numărul de locuitori: *6 000*

Primar: *Pavel Codreanu*

Perioada de implementare a practicii:
iunie – septembrie 2015

Bugetul total: *108 mii lei*

Finanțatori: *Administrația publică locală
Comunitatea*

Actorii implicați: *Reprezentanții administrației
publice locale și comunitatea.*

Beneficiari

Peste 500 de locuitori ai satelor Ruseștii Vechi și Ruseștii Noi, dintre care 300 de persoane în etate.

Rezultatele obținute

Cantitative:

- Reducerea distanței de la 7,5 km la 1 km pentru deplasarea spre loturile agricole, pășune și gunoiște.
- 303 ha de pământ agricol prelucrat.
- 54 vaci, 35 capre și 14 oi se folosesc de 51 ha de pășune.
- 25 tone de gunoi lunar stocat la gunoiște.

Calitative:

- Economisirea timpului de deplasare spre și de la locul destinației (loturi, imasă și gunoiște).
- Utilizarea energiei umane pentru lucrul agricol și deplasare redusă.

Elementele inovatoare ale practicii

- Reducerea distanței de la 7,5 km la 1 km pentru deplasarea spre loturile agricole, pășune și gunoiște.
- Economisirea timpului de deplasare spre și de la locul destinației (loturi, imasă și gunoiște).
- Utilizarea energiei umane pentru lucrul agricol și deplasare redusă.

Lecția învățată

Cu oamenii se fac multe lucruri în comun cu cheltuieli mai mici și utile pentru toată comunitatea.

2.8. Crearea serviciului de spălătorie socială

Sumar

De când în comuna Sângerei Noi a fost deschisă o spălătorie socială, persoanele în etate vin aici nu doar pentru a-și spăla rufe, dar și pentru a socializa, a afla cele mai actuale noutăți și a pune satul la cale. Pentru crearea unui astfel de serviciu, autoritățile locale au oferit spațiul necesar, iar locuitorii comunei au fost mobilizați și au donat bani, mobilier, cărți pentru bibliotecă, jocuri interactive. Astfel, spălătoria socială s-a transformat într-un mediu prietenos de socializare pentru bătrâni.

Lunar, mașinile spală în jur de 800 de kilograme de rufe. De serviciile spălătoriei sociale beneficiază 231 persoane, dintre care 152 de persoane în etate. Spălătoria este dotată cu trei mașini de spălat a câte cinci și 12 kg. Crearea serviciului de spălătorie socială din comuna Sângerei Noi este unul dintre cele 20 de proiecte susținute financiar de către Programul Comun de Dezvoltare Locală Integrată (PCDLI).

Beneficiari

Persoanele în etate, familiile vulnerabile, persoanele cu dizabilități, bătrânii singuratici și persoanele luate la deservire socială, în total - 231 persoane.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: comuna Sângerei Noi, r-l Sângerei

Regiunea de dezvoltare: Nord

Numărul de locuitori: 5 228

Prima: Valentina Ceaușceac

Perioada de implementare a practicii:

2014 – prezent

Bugetul total: 77 820 lei

Finanțatori: Administrația publică locală
PNUD Moldova

Comunitatea și agenții economici

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale și ai ONG-urilor AO „Viitorul”, AO „Renovare”, AO „Reabilitare și Prosperare Socială”, Liceul Teoretic „Alecă Russo”, Centrul de Sănătate din Sângerei Noi. Agenți economici: SRL „Plastal”, ÎI „Sângereanu Nicolae”, SRL „Casurapi-Com”, SRL „Cosovan-Stil”, SRL „Respectul Calității”, SRL „Industrialemn”, Î.I. „Văzdăuțan Lidia”. Mass-media „Ecoul Nostru”, Radio Moldova, Publika TV. Membrii comunității: Elena Sincovschi, Tamara Sorochin, Bardieru Lidia, Ursu Leolea, Coșmari Nina, Guțu Maria, Ciugureanu Zinaida, Velenciuc Elena, Onceanu Daniela, Popa Lilian, Bazi Daniel, Moraru Elena ș.a.

Rezultatele obținute

Cantitative:

- 231 persoane deservite din categoria social vulnerabile, dintre care 152 persoane în etate deservite socializate, implicate în luarea deciziilor și în cadrul programelor de cluburi pe interese.
- Un loc de muncă nou creat.
- Opt voluntari instruiți implicați în prestarea serviciilor.

Calitative:

- Persoane cu nivel de trai îmbunătățit, cuprinși cu servicii ce le reduc discriminarea și le includ în comunitate ca persoane social active, cu drepturi respectate și sărăcie diminuată.
- Comunitate antrenată în activități de asigurare a necesităților stringente a locuitorilor săi.
- Spațiu dotat și asigurat pentru prestarea serviciilor de calitate.
- Activism civic educat și promovat în comunitate.

Elementele inovatoare ale practicii

- Serviciul de spălătorie socială educă comunitatea să fie social responsabilă de problemele cu care se confruntă cetățenii săi și să nu admită discriminare, marginalizare, excludere.
- Serviciul creat în localitate asigură realizarea în comunitate a indicatorilor unui trai decent și confort promovat de parcursul european în fapte concrete și nu în declarații și vorbe.

Lecțiile învățate

- ✓ S-au obținut cunoștințe și abilități de mobilizare a comunității pentru promovarea drepturilor persoanelor în etate.
- ✓ S-au stabilit relații de colaborare și parteneriat cu organizație specializată în domeniul promovării drepturilor persoanelor în etate și egalității de gen.
- ✓ Administrația publică locală și sectorul privat au contribuit la promovarea drepturilor persoanelor din comuna Sângerei Noi și la crearea și susținerea serviciilor comunitare.
- ✓ Peste 300 persoane în etate, aproximativ 174 femei și 126 bărbați beneficiază lunar de oportunități de comunicare și participare în viața comunității, având o implicare activă în soluționarea problemelor comunitare.
- ✓ Din lipsa unei mașini de spălat automat cu capacitate de 20 kg nu este posibilă acordarea serviciilor solicitate de către locuitorii comunei.

2.9. iProsop – festivalul dedicat tradiției prosopului țesut manual și a oportunităților antreprenoriale de promovare a culturii regionale de la sudul Moldovei

Sumar

De mai bine de doi ani prosopul național a devenit cartea de vizită a satul Selemet din raionul Cimișlia, unde, începând cu anul 2015, are loc festivalul iProsop. Prima ediție, desfășurată la 31 mai anul trecut, le-a oferit celor 5000 de vizitatori, ateliere de țesere a prosoapelor, concerte susținute de ansamblurile folclorice, activități educative pentru copii, expoziții, teatru gastro-nomic, concursuri și activități sportive. Astfel, evenimentul s-a bucurat de un adevărat succes, oferind localnicilor o nouă piață de desfacere, iar turiștilor o destinație inedită în sudul Moldovei. Proiectul iProsop este conceput pentru cunoașterea, revitalizarea, promovarea și valorificarea patrimoniului cultural tradițional din regiunea de sud a Moldovei, o practică care prin imperativul dezvoltării industriilor creative

este unul dintre factorii ce pot determina creșterea economică a țării. Acest festival impulsionează turismul cultural, fiind o expresie unică a comunității locale deoarece este puternic legat de mediul în care se desfășoară

Festivalul iProsop a fost organizat în 2015 cu suportul administrației publice locale, a Ministerului Culturii, Consiliul raional Cimișlia, AO „Familii migrante” și agenți economici, bugetul total al evenimentului fiind de 200 mii lei.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: *satul Selemet, raionul Cimișlia*

Regiunea de dezvoltare: *Sud*

Numărul de locuitori: *4 174*

Prima: *Tatiana Badan*

Perioada de implementare a practicii:

1 ianuarie – 31 mai 2015

Bugetul total: *210 000 lei*

Finanțatori: *Administrația publică locală*

Consiliul raional Cimișlia

Ministerul Culturii al R. Moldova

AO „Familii migrante”

Co-finanțări

Actorii implicați: *Primăria satului Selemet, AO „Familii migrante”, AO „Baștina-Selemet”, localnicii, meșterii populari, voluntari, Asociația vânătorilor și pescarilor, Întreprinderea de Silvicultură, ansambluri folclorice, agenții economici din localitate, instituțiile de învățământ din localitate, Ministerul Culturii, Muzeul Național de Etnografie și Istorie, Muzeul de Etnografie din satul Crocmaz, Asociațiunea Transilvană pentru literatură și cultura poporului român (ASTRA), Consiliul Județean Prahova și ONG-urile din diasporă AO „Baștina”, „Noroc Olanda”, „Vatra – UK”, Asociația „Dacia – Veneția” etc.*

Beneficiari

Beneficiarii direcți: tineri antreprenori și voluntarii (150), locuitori ai satului Selemet (3 800 locuitori), meșteri populari (50); agenți economici din zona și vizitatorii la eveniment (5 000).

Beneficiarii indirecti: meșteri populari - producători de prosoape din țară și peste hotare care nu au participat direct la eveniment, dar vor înregistra pe viitor beneficii considerabile. Organizatorii, partenerii și turiștii străini.

Rezultatele obținute

- Consolidarea comunității în jurul unui eveniment sau obiect de patrimoniu care devine parte apartenență a acestei comunități este evidentă prin răsunetul și amploarea pe care a avut-o acest eveniment.
- Localnicii au fost familiarizați cu bazele antreprenorialului social, au scos în vânzare produse și bunuri din gospodăriile proprii, au concurat în amenajarea spațiilor expoziționale și-au demonstrat vocația artistică prin prestațiile scenice autentice și valoroase și nu în ultimul rând au fost gazde extraordinare.
- Numărul vizitatorilor a depășit obiectivul propus de 4 500 participanți.
- Numărul mare al partenerilor (cca. 20), dovadă a încrederii pentru eveniment și organizatori.
- A crescut considerabil numărul participanților pe scena evenimentului, iar meșterii populari și-au vândut practic toată marfa adusă spre expoziție cu vânzare.
- Aria geografică a sudului a fost reflectată în măiestria colectivelor etnice din regiune, o dovadă a coeziunii sociale, a lipsei barierelor lingvistice sau ideologice.
- A fost un eveniment care a unit tot sudul Moldovei.

Elementele inovatoare ale practicii

Obiectele patrimoniului cultural național se pierd ireversibil odată cu trecerea timpului, însă este important ca localitățile rurale nu doar să redescopere vechile meșteșuguri, dar și să le prezinte într-o

formă nouă publicului larg. Acesta practică antică de țesere a prosopului de mână, este practic dispărută în satele Moldovei, însă la Selemet, ea nu doar se transmite din generație în generație, dar prin organizarea evenimentului iProsop, organizatorii au reușit să readucă în atenția meșterilor, vizitatorilor și a instituțiilor care se ocupă de conservarea patrimoniului unul din elementele cheie ale patrimoniului nostru național - prosopul. Această formă nouă de educare a publicului cu evenimente de calitate, unde nu este doar expoziție sau vânzare, dar se îmbină armonios cu instruirii, activități didactice pentru copii, identificarea și valorificarea obiectelor care pot deveni piese de muzeu, sunt doar unele din ingredientele unui eveniment gândit cu dragoste pentru vizitatori.

Lecțiile învățate

- ✓ Pregătire și organizare pentru un public mai mare (corturi, parcare, alimentație, sponsori, voluntari).
- ✓ Promovarea continuă a evenimentului și a antreprenorilor.
- ✓ Instruirea antreprenorilor.
- ✓ Analiza și prevenirea potențialelor riscuri ce pot interveni pe parcursul implementării proiectului. Analiza impactului care îl poate aduce apariția lor.

2.10. Edificarea locației turistice „Muzeul pâinii de ritual, tradiții și obiceiuri”

Sumar

Cel mai gustos muzeu din țara noastră se află la Văleni, raionul Cahul. Este vorba de „Muzeul pâinii de ritual, tradiții și obiceiuri”. Muzeul concentrează toate tradițiile din sat legate de pâine, începând de la semănatul grânelor primăvara și până la jucatul colacilor toamna. Burnăcei, poduri, covrigi sau colacul mirelui sunt doar câteva tipuri de pâine, cunoscute în regiune, expuse în muzeul de specialitate și care se mențin în aceeași stare până la un an. Pe lângă aceste bunătăți, vizitatorii sunt serviți cu ceai rece de mentă, miere și cozonac copt la pensiunea „La Gura Cuptorului”. Tot ei au posibilitatea să participe la jucatul pupezei de soacra mare, un obicei întâlnit la nunțile tradiționale de la sudul țării și să afle legenda satului Văleni de la gazdele muzeului. În Muzeul pâinii, deschis în anul 2011, sunt expuse aproape 20 de tipuri de pâine și colaci. Ideea de a deschide un astfel de muzeu i-a venit proprietarei Vera Caminschi, după ce pâinea coaptă în brutăria sa a fost premiată la un concurs internațional.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: *satul Văleni, raionul Cahul*

Regiunea de dezvoltare: *Sud*

Numărul de locuitori: *3 100*

Prima: *Silvia Știrbeț*

Perioada de implementare a practicii:

2011 – prezent

Finanțator și buget: *Muzeul a fost edificat și este gestionat de antreprenorul local Vera Camenschi*

Actorii implicați: *Primăria satului Selemet, SRL „Jenin Prod&Com” și întreaga comunitate.*

Beneficiari

Toți locuitorii satului, cât și oaspeții acestuia.

Rezultatele obținute

- Localitatea Văleni a devenit o locație turistică cunoscută în țară și peste hotare.
- Muzeul este vizitat de mulți turiști, elevi dornici să-și cunoască ținutul natal, studenți de la facultatea de etnografie și turism.
- Mulți localnici, urmând exemplul doamnei Camenschi Vera vor să-și inițieze mici afaceri în domeniul turismului, transformându-și casele în agropensiuni și ateliere meșteșugărești.
- Acest spirit comunitar de cercetare, promovare și valorificare a tradițiilor și obiceiurilor strămoșești duce la dezvoltarea durabilă a localității, cât și a zonei Prutul de jos.

Elementele inovatoare ale practicii

Motoul nostru este: „Păstrăm trecutul pentru viitor”.

Lecția învățată

Toate localitățile sunt îndemnate să identifice lucrurile care i-ar reprezenta ca comunitate, pentru a-și promova obiceiurile și tradițiile locului.

Către anul 2020 Guvernul Republicii Moldova are ca scop să creeze un complex energetic competitiv și eficient, care va asigura toți consumatorii cu resurse energetice calitative, în mod accesibil și fiabil. Aceasta va permite de a materializa conceptul de dezvoltare durabilă a economiei naționale și de a schimba paradigma creșterii economice.

Utilizarea energiei regenerabile poate rezolva problema asigurării populației cu energie electrică mai ieftină și independentă de salturile tarifelor. Sursele alternative de energie contribuie la păstrarea purității apei și a aerului, precum și la reducerea ritmului schimbărilor climatice. În plus, la noi în țară activează 72 de întreprinderi ce produc brichete din paie și deșeuri de lemn, iar potențial de energie solară este unul semnificativ, mai ales în regiunile centrale și de sud, unde rata de radiație solară ajunge la 3000 de ore pe an.

Peste 140 de școli, grădinițe și centre de comunitate din satele Republicii Moldova și-au asigurat independența energetică datorită centralelor moderne pe bază de biomasă, instalate din fondurile europene în cadrul Proiectului „Energie și Biomasă”.

Sursa: PNUD Moldova, proiectul „Energie și Biomasă”

Bunele practici în domeniul eficienței energetice se referă la:

1. Implementarea proiectelor durabile de eficiență energetică în instituțiile publice
2. Utilizarea tehnologiilor energetice în gestionarea serviciilor de utilitate publică
3. Implementarea proiectelor privind conservarea energetică
4. Îmbunătățirea și reabilitarea iluminatului public stradal
5. Informarea publicului cu privire la impactul proiectelor de eficiență energetică

3.1. Reabilitarea și extinderea iluminatului stradal în orașul Căușeni

Sumar

În orașul Căușeni a sporit eficiența energetică și reduse cheltuielile locale după ce corpurile de iluminat de tip vechi de pe strada centrală a orașului și unele străzi din localitate au fost înlocuite cu 170 de becuri LED. Astfel, a crescut gradul de siguranță a cetățenilor pe timp de noapte, s-au redus accidentele, iar orașul a devenit mai atractiv. Beneficiarii direcți a celor 10 km de drum iluminat sunt patru mii de locuitori ce locuiesc pe aceste străzi și 70 de agenți economici. Proiectul de eficiență energetică din orașul Căușeni a fost susținut de USAID și Administrația Publică Locală, bugetul total fiind de 1,6 milioane lei.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: orașul Căușeni

Regiunea de dezvoltare: Sud

Numărul de locuitori: 19 900

Primar: Grigore Repeșciuc

Perioada de implementare a practicii:
anul 2015

Bugetul total: 1,65 milioane lei

Finanțatori: Administrația publică locală
USAID

Actorii implicați: Reprezentanți ai primăriei Căușeni, USAID, „Ecoevolutions” SRI, și comunitatea.

Beneficiari

Toți locuitorii orașului Căușeni și în special cei aproape 4 000 de locuitori ai orașului ce trăiesc pe străzile iluminate și 70 de agenți economici.

Rezultatele obținute

Cantitative:

- În cadrul proiectului am beneficiat de 170 corpuri de iluminat LED de putere 90wt și 6km cablu SIP.
- În jur de șase km de iluminat stradal cu corpuri de iluminat LED și 3,6 km de iluminat stradal extins.
- Corpurile LED folosesc diode emițătoare de lumină care nu au efect negativ asupra mediului. Timpul de viață nu mai puțin de 15 ani și până la 20-24 ani.

- Economie de până la 60 % pentru consumul de energie electrică în comparație cu lămpile enumerate mai sus.
- Eficiența luminoasă a corpurilor LED este de 115 lumeni per watt, cu un randament de 75-85 procente, în unele cazuri ajunge și până la 90.

Calitative:

- Corpurile LED posedă un contrast de lumină ce asigură o vizibilitate bună și evidențierea conturilor corpurilor, un avantaj este și lipsa pulsațiilor de frecvență, ceea ce nu influențează negativ vederea umană.
- Corpurile de iluminat LED la aprindere nu depind de temperatură, umiditate, efectul se produce aproape spontan.
- A sporit gradul de acoperire al orașului cu iluminat stradal, cât și atractivitatea orașului din motiv că s-au instalat pe străzile centrale corpuri de iluminat de ultimă generație LED, eficiente energetic ce nu poluează mediul.

Elementele inovatoare ale practicii

Prin această practică autoritatea publică locală din orașul Căușeni îndeamnă localitățile din republică să folosească sisteme de iluminat stradal LED, din motiv că nu poluează mediul, dețin o luminozitate sporită, nu necesită cheltuieli de întreținere și aduc o economie consistentă la bugetul public înregistrând economii la consumul de energie cu până la 60%. Primăria Căușeni îndemnă celelalte primării să renunțe la iluminatul stradal cu lămpi ce conțin gaze cu efect de seră, inclusiv cu becuri economice care se uzează repede. Prin promovarea surselor de energie ecologice contribuim atât la protecția mediului, sporirea eficienței energetice, cât și schimbarea aspectului localităților.

Lecțiile învățate

- ✓ Am obținut experiența de implementare a unui proiect de eficiență energetică familiarizându-ne inițial de cele mai eficiente soluții în acest sens.
- ✓ Am învățat că realizarea acestui proiect s-a datorat în mare parte conlucrării productive a celor implicați.
- ✓ Modernizarea serviciului de iluminat stradal a creat un feedback pozitiv din partea comunității, sporind încrederea față de APL.

3.2. Dezvoltarea infrastructurii termoeenergetice pe bază de biomasă la grădinița „Andrieș”

Sumar

Perioada de iarnă a devenit mai caldă pentru cei 50 de copii de la grădinița „Andrieș” din satul Filipeni. Instituția a fost conectată în anul 2014 la încălzirea pe bază de biomasă. Inovația sporește confortul termic al copiilor și educatorilor, oferă siguranță și împiedică poluarea mediului ambiant. Ca rezultat, numărul copiilor bolnavi de afecțiunile respiratorii s-a redus cu 10%, iar anual se economisesc aproximativ 30% din cheltuielile pentru energia consumată. Proiectul de eficiență energetică, în sumă de 515 mii lei, este implementat cu suportul României și a administrației publice locale. Anterior, la această grădiniță a fost reparat acoperișul, schimbate ușile și ferestrele.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: *satul Filipeni, raionul Leova*

Regiunea de dezvoltare: *Sud*

Numărul de locuitori: *3 501*

Primar: *Vasile Grosu*

Perioada de implementare a practicii:

12 mai 2014

Bugetul total: *515 170 lei*

Finanțatori: *Administrația publică locală
Guvernul României
Comunitatea*

Actorii implicați: *Reprezentanții administrației publice locale, colectivul de copii, părinți și educatori.*

Beneficiari

50 de copii de vârstă preșcolară și părinții acestora, cadrele didactice și personalul auxiliar al instituției preșcolare.

Rezultatele obținute

- S-a creat un obiect de menire socială care corespunde normelor și standardelor în domeniul învățământului.
- Frecvența școlară a crescut de la 40 la 50 copii.
- S-a diminuat cu 10% îmbolnăvirile copiilor.
- S-a reparat capital clădirea grădiniței (acoperișul, încăperile și sistemul de încălzire).

Elementele inovatoare ale practicii

- Transformarea grădiniței de copii într-un local modern – cu apă caldă și WC-uri în interior.
- Grupele și coridoarele se încălzesc.
- Acoperișul grădiniței este reparat capital.

Lecțiile învățate

- ✓ S-a micșorat consumul de combustibil pe perioada rece a anului.
- ✓ Instituția a fost racordată la sistemul modern de încălzire pe biomasă.

3.3. Termoizolarea pereților exteriori, amenajarea terenului de joacă, construcția pavilioanelor de vară și a gardului de securitate la grădinița „Albinuța”

Sumar

Condiții mai bune de activitate vor avea și copiii de la grădinița „Albinuța” din comună. În această instituție, care va fi deschisă după renovare și extindere, la 1 noiembrie 2017, au fost termoizolați pereții exteriori, amenajat terenul de joacă, construit gardul și pavilioane de vară. Clădirea grădiniței de copii din satul Ruseștii Noi este construită din piatră de calcar în anul 1971. Pereții exteriori din piatră dură compresată sunt buni conducători de căldură din interior, care se pierdea pe traseu. În acest sens, termoizolarea pereților exteriori duce la păstrarea căldurii în interior și economisirea cheltuielilor pentru gaze naturale cu 28 %. În același timp, diferite accesorii și echipamente pentru terenurile de joacă a dat posibilitatea să fie organizate activitățile copiilor. Lucrările au costat 446 mii lei, bani acoperiți de Guvernul României și bugetul local.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: comuna Ruseștii Noi, raionul Ialoveni

Regiunea de dezvoltare: Centru

Numărul de locuitori: 6 000

Primar: Pavel Codreanu

Perioada de implementare a practicii:
martie – noiembrie 2015

Bugetul total: 446 452 lei

Finanțatori: Administrația publică locală
Guvernul României

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale, administrația grădiniței de copii „Albinuța”, Comitetul părintesc, părinții și bunei copiiilor, Consiliul comunal Ruseștii Noi, Fondul de Investiții Sociale din Moldova (FISM).

Beneficiari

100 de copii de vârstă preșcolară,
108 părinți, 12 educatori și dădace.

Rezultatele obținute

- Cheltuielile pentru gaze naturale pentru încălzirea clădirii – 234 mii lei/an în loc de 324 mii (cu 28%) mai puțin.
- Îmbunătățirea aspectului exterior al grădiniței.

- Procesul de educație a devenit mai eficient.
- Securitatea copiilor și excluderea pătrunderii persoanelor străine pe teritoriu.

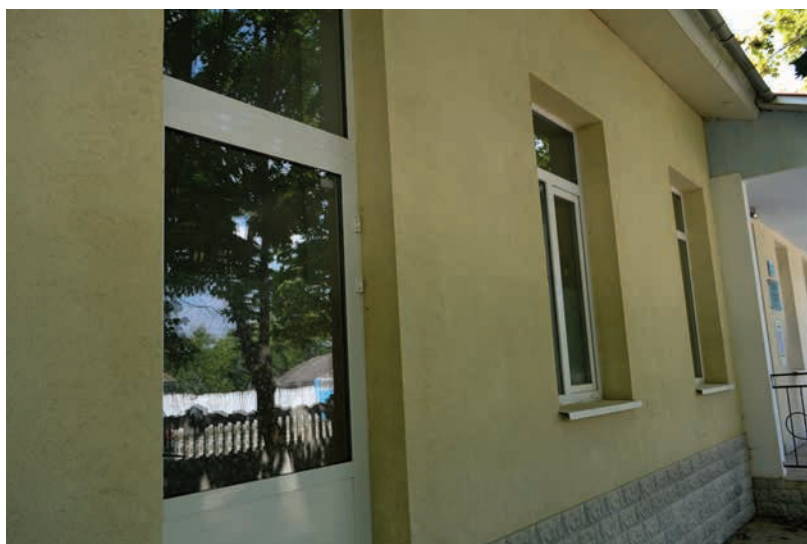
Elementele inovatoare ale practicii

- Economisirea cheltuielilor pentru agentul termic (gaze naturale) cu până la 28 % anual.
- Recuperarea cheltuielilor pentru implementarea proiectului – timp de trei, patru ani.
- Schimbarea aspectului clădirii și create condiții decente de educație și activitate.
- Aflarea copiilor în aer liber mai mult timp și echipament util pentru copii.
- Excluderea pericolului de pătrundere a străinilor pe teritoriul grădiniței.

Lecțiile învățate

- ✓ Toate clădirile aflate sub gestiunea primăriei trebuie termoizolate și conservate energetic, astfel se economisesc sursele bugetare.
- ✓ Educatorii, dădacele și copii au condiții decente de educație.

3.4. Lucrări de termoizolare a fațadelor și schimbarea tâmplăriei exterioare la Liceul Teoretic, blocul „B” - clasele primare

Sumar

280 de elevi din clasele primare din comuna Ruseștii Noi merg la un liceu eficient energetic. Cu suportul Fondului pentru Eficiență Energetică, a Consiliului raional Ialoveni și a bugetului local, au fost termoizolați pereții exteriori, schimbate ușile și ferestrele. Blocul „B” de studii a Liceului Teoretic este o clădire veche, care construită prin anii 50 a veacului trecut, a fost adaptată pentru studii a claselor primare. În anul 2012 încălzirea clădirii a fost trecută de la încălzirea cu cărbuni la încălzire cu gaze naturale. Deoarece ferestrele și ușile vechi din lemn de acum erau putrede, nu se deschideau, iar pereții din piatră greu se încălzeau și posedau calități de agent, se pierdea căldura din clădire. Proiectul, în sumă de 487 mii lei, asigură o economie la căldură de 30% anual și o imagine estetică mai atractivă pentru instituția de învățământ.

Beneficiari

Peste 280 de elevi din clasele primare, 25 – 30 de elevi din clasele superioare, părinții elevilor, 10 învățători și opt lucrători care deservește activitatea școlii.

Rezultatele obținute

- Cheltuielile pentru gaze naturale pentru încălzirea clădirii – 280 mii lei/an în loc de 400 mii (cu 30%) mai puțin.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: comuna Ruseștii Noi, raionul Ialoveni

Regiunea de dezvoltare: Centru

Numărul de locuitori: 6 000

Primar: Pavel Codreanu

Perioada de implementare a practicii:
martie 2014 – septembrie 2015

Bugetul total: 487 mii lei

Finanțatori: Fondul pentru Eficiență Energetică
Consiliul raional Ialoveni
Administrația publică locală

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale, administrația Liceului teoretic, comitetul părintesc, consiliul sătesc, Consiliul comunal și Consiliul raional Ialoveni.

- Schimbarea a trei uși – 7,30 m².
- Schimbarea a 33 ferestre – 70,0 m².
- Termoizolarea pereților exteriori – 582,60 m².
- 280 elevi clasele primare + 10 învățători + 30 elevi clasele mari + opt lucrători + 560 părinți, bunei au posibilitatea să învețe în condiții decente și mai bune.

Elementele inovatoare ale practicii

- Economisirea cheltuielilor pentru agentul termic (gaze naturale) cu până la 28 % anual.
- Recuperarea cheltuielilor pentru implementarea proiectului – timp de trei, patru ani.
- Schimbarea aspectului clădirii și create condiții decente de educație și activitate.
- Spații mai luminoase și mai aerisite.
- Excluderea pericolului de afectare a sănătății copiilor și a lucrătorilor din școală.

Lecția învățată

Toate clădirile aflate sub gestiunea primăriei trebuie termoizolate și conservate energetic, astfel se economisesc sursele bugetare.

3.5. Renovarea sistemului de încălzire la grădinița din satul Tătărauca Veche

Sumar

Ca rezultat al cooperării eficiente între cetățeni și administrația publică locală, primăria din comuna Tătărauca Veche îi răsplătește pe locuitorii săi prin proiectele care le implementează. Unul din acestea este renovarea sistemului de încălzire la grădinița din sat, unde învață 45 de copii. Instituția a fost conectată în 2015 la încălzire pe bază de biomasă, asigurând astfel condiții educaționale mai bune.

Beneficiari

45 de copii de vârstă preșcolară, 85 de părinți, șapte angajați ai grădiniței, administrația publică locală și ONG-ul „Maetonium”.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: comuna Tătărauca Veche, raionul Soroca

Regiunea de dezvoltare: Nord

Numărul de locuitori: 2 200

Primar: Liviu Raischi

Perioada de implementare a practicii:

1 septembrie – 31 decembrie 2015

Bugetul total: 146 485 lei

Finanțatori: Administrația publică locală
AO „Pro Cooperare Regională”
din mun. Bălți
ONG-ul „Maetonium”

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale și ai ONG-ului „Maetonium”, administrația grădiniței, părinții copiilor și locuitorii satului.

Rezultatele obținute

Cantitative:

- Un sediu renovat modern-cazangeria.
- Șapte angajați au condiții moderne de activitate.
- 45 copii instruiți și educați în condiții moderne.
- 85 părinți satisfăcuți de educația și condițiile de încălzire a copiilor.

Calitative:

- Locuitorii satului au condiții de plasare a copiilor într-o instituție modernă.
- S-au îmbunătățit condițiile de instruire și educație a copiilor.
- S-a îmbunătățit starea tehnică a clădirii.
- Eficiența energetică calitativă este un produs final.

Elementele inovatoare ale practicii

- Promovarea păstrării și renovării centrului educațional.
- Promovarea unui mod de viață sănătos în rândul copiilor.
- Condiții mai bune de lucru pentru angajații grădiniței.
- Parteneriat durabil între APL – ONG – Asociația părinților.
- Încălzire pe bază de biomasă.

Lecția învățată

Un parteneriat mai sigur între primărie – ONG – părinți.

3.6. Conservarea energiei termice la grădinița-creșă „Andrieș” și Liceul Teoretic „Gheorghe Asachi”

Sumar

Condițiile de activitate de la grădinița – creșă „Andrieș” și Liceul Teoretic „Gheorghe Asachi” din orașul Ungheni s-au îmbunătățit substanțial după ce aceste două instituții au devenit eficiente energetic. Astfel, au fost izolați pereții exteriori, schimbate geamurile și ușile, înlocuite vechile corpuri de iluminat cu becuri de tip LED, instalate centrale termice autonome și chiar panouri solare. Beneficiarii inovațiilor energetice sunt cei 386 de copii de vârstă preșcolară, 994 de elevi de la liceu și peste 120 de cadre didactice. Ca rezultat, consumul de energie termică și electrică la grădiniță s-a redus cu aproape 30%, iar la liceu acest aceste cheltuieli au scăzut cu 13 mii lei comparativ cu sezonul de încălzire 2014-2015.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: orașul Ungheni

Regiunea de dezvoltare: Centru

Numărul de locuitori: 38 400

Primar: Alexandru Ambros

Perioada de implementare a practicii:

iulie 2014 – noiembrie 2015

Bugetul total: 8 960 888 lei

Finanțatori: Administrația publică locală

Fondul pentru Eficiență Energetică

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale; conducerea grădiniței și a liceului, asociația părinților și mass media locală.

Beneficiari

386 copii, 52 educatori, 47 cadre auxiliare și părinții copiilor ce frecventează grădinița „Andrieș”; 994 elevi, 68 cadre didactice, 31 cadre auxiliare și părinții elevilor ce-și fac studiile la Liceul Teoretic „Gheorghe Asachi”.

Rezultatele obținute

Cantitative:

- S-a atestat o scădere a consumului de energie termică și electrică. Pentru comparație, la grădinița-creșă „Andrieș”, în 2014 se cheltuiau 231 kW pe lună, apoi în 2016 – 158 kW pe lună de energie electrică.
- În ce privește energia termică, în 2014 se cheltuia 282 Gcal pe lună, în 2016 – 165 Gcal/lună. Deci, consumul de energie termică și electrică s-a micșorat cu aproximativ 30%.

- Datorită eficienței energetice a clădirii Liceului Teoretic „Gheorghe Asachi” s-au micșorat cheltuielile pentru energia termică. În sezonul de încălzire 2014-2015 s-au cheltuit 791 494, 68 MDL, iar în aceeași perioadă a anului 2015-2016 s-au cheltuit 778 796, 93 MDL.
- La grădinița de copii 1200 persoane (cadre didactice și părinți) au fost informate despre eficiența energetică a clădirii.
- La liceu au fost informate 695 (cadre didactice, elevi și părinți) despre eficiența energetică și sursele de energie regenerabilă.

Calitative:

- S-au îmbunătățit substanțial condițiile de activitate a celor două instituții educaționale. În sălile de clasă și grupe, în perioada rece a anului, este cald, nu se mai utilizează căminele și reșourile electrice.
- Numărul de copii cu infecții respiratorii s-a micșorat, ceea ce a dus la creșterea ratei de frecvență a copiilor și tinerilor la activități și ore.
- S-a schimbat radical aspectul exterior al clădirilor, acestea sunt mai frumoase, mai colorate și mai vesele.

Elementele inovatoare ale practicii

- Materialele utilizate la eficiența energetică a clădirilor celor două instituții educaționale sunt moderne și inofensive. Astfel, termoizolarea pereților exteriori a fost efectuată prin sistemul ATLAS-WALLTERM cu polistiren expandat cu grad scăzut de conductivitate termică și incendiere.

- Grădinița de copii „Andrieș” este prima instituție unde toate corpurile de iluminat sunt de tip LED, ceea ce a micșorat considerabil consumul de energie electrică și, implicit, costurile de întreținere a instituției la acest capitol.
- Instalarea panourilor pentru generarea energiei solare

reprezintă o soluție optimă pentru încălzirea apei utilizată de copii cu economisirea energiei electrice, mai ales că orașul nu este aprovizionat cu apă caldă.

- Însuși sistemul de încălzire presupune economisirea gazului natural prin instalarea cazanelor de tip BUDERUS, eficiente la volumul necesar de gaze pentru producerea energiei termice.
- Chiar dacă proiectul respectiv a fost unul de infrastructură și nu a prevăzut componenta de informare și conștientizare, asociațiile obștești din cadrul acestor instituții au organizat și desfășurat ședințe de informare privind eficiența energetică a clădirilor și sursele de energie regenerabilă cu cadrele didactice, părinții și în cazul școlii, elevii.
- Beneficiarii direcți ai proiectului au participat la diferite activități de pregătire a terenurilor de lucru pentru efectuarea lucrărilor de termoizolare și schimbare a geamurilor, precum și la etapa post lucrări când a fost nevoie de a strânge și evacua deșeurile din materiale de construcție. Acest fapt a adus un plus valoare la rezultatele proiectului și a consolidat parteneriatul dintre autoritățile publice locale, instituțiile educaționale și societatea civilă.
- Pe interior, s-a fortificat dialogul dintre grădiniță, școală și părinți.

Lecțiile învățate

- ✓ Orice proiect este realizat cu succes dacă parteneriatul dintre implementator și beneficiar este eficient și durabil. Fiecare din părțile implicate își asumă anumite responsabilități și se implică în realizarea activităților.
- ✓ Implicarea directă a beneficiarilor în implementarea unui proiect este un element esențial pentru asigurarea durabilității rezultatelor proiectului.
- ✓ Este foarte important ca documentația specifică de proiect (auditul energetic, proiectul tehnic, caietul de sarcini, etc.) să cuprindă toate datele și aspectele necesare pentru realizarea lucrărilor prevăzute în proiect pentru a elimina impedimentele de ordin tehnic și organizator.
- ✓ Prin eforturi comune se pot realiza multe lucruri frumoase și benefice pentru comunitate, trebuie să existe deschiderea autorităților publice locale către cetățeni și inițiative parvenite de la populație.

3.7. Îmbunătățirea eficienței energetice la grădinița „Spicușor”

Sumar

Cea mai mare grădiniță din Găgăuzia, aflată în orașul Vulcănești – „Spicușor” a devenit mai atractivă pentru 280 de copii. Instituția preșcolară a devenit eficientă energetic după ce aici au fost schimbate geamurile și ușile exterioare.

Beneficiari

280 de copii de vârstă preșcolară și părinții acestora, cadrele didactice și personalul auxiliar al instituției preșcolare.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: orașul Vulcănești, municipiul Comrat

Regiunea de dezvoltare: UTA Găgăuzia

Numărul de locuitori: 16 700

Primar: Victor Petrioglo

Perioada de implementare a practicii:
2014 – 2015

Bugetul total: 1 427 mii lei

Finanțator: Administrația publică locală

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale și a conducerii grădiniței.

Rezultatele obținute

- 280 de copii și cadrele didactice au condiții mai bune de educație și activitate.
- Economisirea consumului de energie.

Serviciile publice se află în centrul strategiilor pentru dezvoltarea locală și regională. Prin urmare, **serviciile publice inovatoare pot reprezenta fundamentul pentru competitivitate, pe baza investițiilor în educație, în sănătate și ajutor social, în siguranța cetățeanului și o bună infrastructură.** Serviciile publice promovează integrarea socială și incluziunea europeană; sunt cruciale pentru dezvoltarea de oportunități egale; îmbunătățesc calitatea vieții și ocrotesc drepturile economice și sociale.

Problema creșterii calității și a accesului la serviciile publice este de actualitate alături de alte două obiective majore și anume: creșterea autonomiei colectivităților locale prin transferul de noi responsabilități decizionale, resurse financiare și patrimoniale, cu respectarea principiului subsidiarității și restructurarea administrației publice locale. Din acest motiv, autoritățile publice locale au nevoie să se modernizeze pentru a fi capabile să îmbunătățească serviciile pe care le oferă.

Bunele practici prezentate de către autoritățile publice locale la această secțiune se referă la:

1. Construcția, reabilitarea, extinderea și modernizarea rețelei de alimentare și distribuție a apei potabile și canalizare
2. Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor
3. Utilizarea eficientă a patrimoniului public
4. Modernizarea infrastructurii rutiere locale în beneficiul cetățenilor
5. Prestarea serviciilor publice de calitate pentru fiecare din comunitate

Dezvoltarea sistemului de management al apei

Asigurarea accesului populației la apă potabilă de bună calitate este vitală și trebuie să constituie o prioritate națională. Totodată, **serviciile publice de alimentare cu apă și sanitație au un rol decisiv pentru îmbunătățirea calității vieții tuturor cetățenilor și pentru evitarea excluderii sociale și izolării.**

În prezent, în Republica Moldova, din totalul de 1 681 localități, 1 032 au sisteme centralizate de aprovizionare cu apă potabilă. Apa disponibilă este de aproximativ 500 m³ la un locuitor pe an, iar real se utilizează cca. 300 m³/locuitor/an (mai puțin de 8%), plasând republica noastră în categoria țărilor în care „apa este insuficientă”.

Aproape 40% din localități nu au surse de alimentare cu apă, iar o bună parte din rețelele care funcționează în celelalte sate necesită investiții majore. Peste 44% din populația țării nu are acces la apă potabilă sigură.

Sursa: Strategia de alimentare cu apă și sanitație 2014 – 2028

Gestionarea durabilă a deșeurilor

Gestionarea durabilă a deșeurilor se referă la asigurarea faptului, că deșeurile pe care le generăm sunt gestionate într-un mod controlat pentru a limita impactul asupra mediului al eliminării acestora pe termen scurt, să fie acceptate social și să fie fezabile economic pe termen mediu și lung.

Servicii publice calitative pentru fiecare

Serviciile publice pentru fiecare fac referință la acele servicii prestate de către autoritatea publică locală care i-a în considerare, în procesul de prestare a serviciului, necesitățile tuturor categoriilor de populație, începând de la copii și până la persoane cu dizabilități sau vârstnici. Aceste servicii pot include crearea condițiilor optime pentru dezvoltarea copiilor și a tinerilor, cum ar fi construcția unui teren de sport sau servicii de incluziune a categoriilor vulnerabile.

4.1. Îmbunătățirea condițiilor de educație la grădinița „Ivușca”

Sumar

Una din cele 42 de instituții preșcolare din regiunea găgăuză care a beneficiat de sprijinul financiar din partea Guvernului României este și grădinița „Ivușca” din satul Avdarma. La grădiniță a fost schimbat complet acoperișul și a fost construită sala de sport. Lucrările de amenajare a sălii de sport au inclusiv instalarea sistemului de energiei și cel termic, montarea ferestrelor și izolarea termică a pereților exteriori. De asemenea, grădinița a primit mobilier nou și echipament necesar pentru sala de sport.

Instituția de învățământ preșcolar a fost reabilitată prin „Programul de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova”. Grădinița din satul Avdarma este frecventată de 140 de copii cu vârsta de la trei până la șapte ani.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: satul Avdarma, mun. Comrat

Regiunea de dezvoltare: UTA Găgăuzia

Numărul de locuitori: 3 790

Primar: Ivan Casâm

Perioada de implementare a practicii:
2014 – 2015

Bugetul total: 1 milion 311 mii lei

Finanțatori: Guvernul României prin
intermediul FISM
ONG-urile locale

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale, FISM, sponsorii locali și agenții economici.

Beneficiari

140 de copii de vârstă preșcolară, părinții copiilor și în jur de 40 de angajați ai grădiniței.

Rezultatele obținute

- Reconstruit acoperișul grădiniței.
- Construită o sală de sport pentru copii.
- Achiziționat mobilier.
- Achiziționat echipament de joacă.
- Îmbunătățirea calității serviciilor publice.
- Create condiții pentru educația fizică a copiilor.
- Condiții mai bune în grădiniță.
- Îmbunătățirea aspectului estetic al clădirii.

Elementele inovatoare ale practicii

Grădinița „Ivușca” din satul Avdarma una dintre puținele instituții preșcolare care are o sală de sport pentru copii de vârstă preșcolară.

Lecțiile învățate

- ✓ Eforturile comune pot rezolva problemele din sat, fără a ne limita la bugetul local.
- ✓ Un bun exemplu în ce privește activizarea în găsirea fondurilor extrabugetare pentru soluționarea problemelor actuale.

4.2. Construcția unui sistem de alimentare cu apă potabilă de tip centralizat a satului Cărpineni

Sumar

Peste 2 000 de gospodării din comuna Cărpineni sunt conectate la apeduct și asta datorită Uniunii Europene și a fondurilor naționale. Astfel, începând cu anul 2010, în comună au fost construite 78 de km de apeduct din totalul de 110 km, iar primul sector unde a fost lansat sistemul de apă a fost „Mărgelați”, în anul 2013. Anterior, oamenii erau nevoiți să plătească tractoare cu cisternă pentru a le aduce apă în rezervoare improvizate, iar apa, la rândul ei, nu era de cea mai bună calitate pentru consum.

Urmează ca în acest an să fie finalizată și ultima etapă care prevede aprovizionarea a încă trei sectoare a localității, cu lungimea de 38 de km. Pentru aprovizionarea cu apă potabilă, cetățenii achită 12 lei pentru un metru cub de apă.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: comuna Cărpineni, raionul Hâncești

Regiunea de dezvoltare: Centru

Numărul de locuitori: 10 600

Primar: Ion Cărpineanu

Perioada de implementare a practicii: 2013 – prezent

Bugetul total: 11 864 000 lei

Finanțatori: Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare

Fondul de Investiții Sociale din Moldova

Fondul Ecologic Național

Administrația publică locală

Comunitatea

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale, specialiștii din partea finanțatorilor și întreaga comunitate.

Beneficiari

Circa 2 000 de gospodării.

Rezultatele obținute

- În urma realizării scopului propus al proiectului au fost construite peste 70 km de apeduct unde au fost conectați la sistemul de apă potabilă în jur de 1 550 de familii printre care și instituțiile de resort din localitate:

Liceul Teoretic „Ștefan Holban”, Primăria, trei grădinițe, Școala Polivalentă Profesională, Moldova Agroindbank, Casa de Cultură, Școala de Arte, Cantina socială, stația de pompieri, Gimnaziul „Dumitru Crețu” și Instituția Medicală.

- Datorită controlului de utilizare a apei potabile au scăzut la minim pierderile ce afectează rezervele de apă potabilă a comunității și a crescut nivelul de responsabilitate a fiecărui cetățean.
- S-a îmbunătățit accesul cetățenilor la apă potabilă.

Elementele inovatoare ale practicii

- Sistemul de apeduct a fost construit în cea mai mare parte din donații europene, contribuția cetățenilor fiind foarte mică comparativ cu suma investită.
- Sistemul a fost proiectat și construit conform ultimelor tehnologii și standarde în domeniu.

Lecțiile învățate

- ✓ Trebuie de informat cetățenii despre atitudinea responsabilă față de rezervele de apă.
- ✓ Lecția negativă constă în faptul că prețul apei trebuie calculat din start corect, pentru ca pe viitor majorările prețului să fie minime.

4.3. Construcția estradei de vară pentru tineret

Sumar

Evenimentele culturale din comuna Cotul Morii au loc acum în aer liber, mai exact la estrada de vară, construită anul trecut în localitate. Seri de discotecă, hore, seminare, festivaluri locale și chiar Hramul satului, toate au loc la estradă, după ce mai mult timp, erau desfășurate la școala din comunitate. Acest lucru le permite tinerilor să-și petreacă timpul liber în localitatea lor, fără a fi nevoiți să meargă în satele vecine pentru a distra sau a lua parte la diverse evenimente.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: *comuna Cotul Morii, raionul Hâncești*

Regiunea de dezvoltare: *Centru*

Numărul de locuitori: 2 222

Primar: *Lucia Guștiuc*

Perioada de implementare a practicii: *septembrie 2014*

Bugetul total: 352,1 mii lei

Finanțatori: *Administrația publică locală
Consiliul raional Hâncești*

Actorii implicați: *Reprezentanții administrației publice locale și tinerii din comunitate.*

Beneficiari

Majoritatea locuitorilor din comună, și în mod special tinerii.

Rezultatele obținute

- Aproape 1 275 de locuitori și tineri beneficiază de serviciile acestei practici.
- Integrarea și implicarea locuitorilor în activitățile culturale și sportive.
- Accesul liber la acest loc de agrement.
- Prevenirea deplasării tinerilor în alte localități.
- Responsabilizarea populației și tinerilor pentru participarea și implicarea la diferite activități culturale în comunitate.

Elementele inovatoare ale practicii

- În urma implementării acestei practici a fost urmărit conceptul dezvoltării durabile a localității.
- A fost stabilită o cooperare strânsă, iar comunitatea și-a consolidat încrederea în administrația publică locală.
- S-a schimbat mentalitatea locuitorilor, care la rândul său au început să se implice mai activ în activitățile culturale ale comunei.
- Oamenii în vârstă și tinerii vin cu plăcere la estrada de vară.

Lecțiile învățate

- ✓ Practica demonstrează că pentru a avea o societate sănătoasă educată și culturală este necesar de a investi pentru utilizarea eficientă a timpului liber, crearea condițiilor mai bune pentru tineri și maturi pentru participare, implicare și dezvoltarea modului de viață sănătos.
- ✓ Lecția negativă constă în faptul că administrația publică locală nu a apelat destul la ajutorul locuitorilor.

4.4. Crearea serviciului de taxi social

Sumar

Primul taxi social din Moldova circulă zilnic pe străzile din orașul Edineț. De serviciile taxiului social pot beneficia persoanele cu dizabilități și deficiențe locomotorii din orașul Edineț, satele Alexăndreni și Gordineștii Noi. Beneficiarii apelează la taxiul social când vor să ajungă la instituțiile publice: spital, farmacie, policlinică, și așa mai departe. Inițiativa a fost lansată de primăria orașului la 1 ianuarie 2015 și toate cheltuielile sunt acoperite din bugetul local. Pe parcursul anului 2015, prin intermediul taxiului social au fost deplasate 987 de persoane.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: orașul Edineț

Regiunea de dezvoltare: Nord

Numărul de locuitori: 18 400

Primar: Constantin Cojocari

Perioada de implementare a practicii:

1 ianuarie 2015 – prezent

Bugetul total: 56 mii lei

Finanțator: Administrația publică locală

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale și comunitatea.

Beneficiari

Persoanele cu dizabilități și deficiențe locomotorii, cât și persoanele în etate – aproape 1 000 de persoane anual deplasate prin intermediul taxiului social.

Rezultatele obținute

- Pe parcursul anului 2015 au fost deplasate 987 de persoane.

Elementele inovatoare ale practicii

- Implementarea unui taxi social la Edineț a făcut mai multe persoane pensionare și cu probleme locomotorii să simtă impactul acestei inițiative.
- Taxiul social este fără plată și poate fi accesat de orice bătrân sau invalid nu mai des de o dată la trei zile.

- Taxiul social deservește de la șapte la 12 persoane pe zi.
- Oamenii sunt destul de înțelecători, adresându-se din timp pentru acest serviciu la anticamera primăriei.
- Cheltuielile sunt de până la 200 mii lei pe an, iar impactul este mult mai mare, deoarece beneficiarii vulnerabili sunt deserviți la cel mai înalt nivel și mai ales, gratis.
- Posibilitatea de deservire este pentru instituțiile de cea mai mare importanță: spital, policlinică, cadastru, Primărie, Consiliul raional și magazine de primă necesitate.

Lecțiile învățate

- Accesibilitatea persoanelor cu nevoi speciale către instituțiile statului și nu doar.
- Posibilitatea de interacțiune între administrația publică locală și cetățenii defavorizați.
- Socializarea cetățenilor defavorizați cu comunitatea.
- Deschiderea și transparența inter-relațională APL – cetățeni – instituții publice etc.

4.5. Organizarea eficientă a serviciului de salubritate și menținerea curățeniei pe teritoriul orașului Edineț

Sumar

Pentru activitatea eficientă a serviciului de salubritate și menținerea curățeniei din orașul Edineț, USAID a donat orașului 1500 de pubele din plastic cu volumul de 120 de litri, care sunt amplasate în 200 de gospodării. Pubelele donate contribuie la sporirea accesului cetățenilor la serviciile de salubritate, diminuând totodată impactul nociv asupra mediului și rezultând într-un oraș mai curat și o populație mai sănătoasă.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: orașul Edineț

Regiunea de dezvoltare: Nord

Numărul de locuitori: 18 400

Primar: Constantin Cojocari

Perioada de implementare a practicii:
octombrie 2015 – prezent

Bugetul total: Donație

Finanțator: USAID

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale, ai USAID în Moldova, agenții economici și mass – media locală.

Beneficiari

Persoanele care locuiesc în sectorul caselor individuale de locuit – în număr de 2 000 de oameni.

Rezultatele obținute

- Repartizarea tomberoanelor din plastic cu volumul de 120 l. în număr de 200 a condus la sporirea procentului de contractarea a serviciului în sectorul caselor individuale de locuit de la 18% la 38%, precum și a operativității serviciului de colectare a deșeurilor.
- Îmbunătățirea calității serviciului prin asigurarea accesibilității și intervenției rapide la evaluarea deșeurilor și rezolvarea problemelor de mediu.

Elementele inovatoare ale practicii

Colectarea deșeurilor în tomberoanele de plastic permite organizarea eficientă a serviciului de salubritate prin intervenția rapidă la evacuarea deșeurilor, păstrarea unui mediu sănătos și evitarea formării gunoiștilor neautorizate.

Lecția învățată

Orașul Edineț tinde a deveni un oraș modern, curat și cu o infrastructură bine dezvoltată, cu străzi, locuri pentru agrement și parcuri amenajate.

4.6. Îmbunătățirea activității I.M. „Apă Canal Edineț”

Sumar

Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională i-a oferit orașului Edineț două autospeciale de vidanșare, care sunt utilizate în avarii, reparații și alte lucrări ale întreprinderii municipale „Apă-Canal” Edineț. Autospecialele deserveșc toate localitățile din raion, în special instituțiile bugetare, iar perioada de intervenție la avarii s-a redus de la 1-3 zile la 1-3 ore.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: orașul Edineț

Regiunea de dezvoltare: Nord

Numărul de locuitori: 18 400

Primar: Constantin Cojocari

Perioada de implementare a practicii:
septembrie 2014 – prezent

Bugetul total: Donație

Finanțator: USAID

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale și angajații întreprinderii municipale „Apă-Canal” Edineț.

Beneficiari

I.M. „Apă-Canal” Edineț, șapte școli, șase grădinițe din orașele Edineț și Cupcini, 3 500 de abonați conectați la sistemul de canalizare și 2 500 de familii care folosesc un sistem autonom de evacuare a apelor uzate.

Rezultatele obținute

- Ca rezultat al asigurării I.M., „Apă – Canal” Edineț, cu autospeciale de vidanjarie s-a micșorat perioada de intervenție la avarii de la 1-3 zile la 1-3 ore, până la o zi.
- Cheltuieli de reparație s-au redus de la 17-30 mii / an până la 2-4 mii lei/an.

Elementele inovatoare ale practicii

- Asigurarea și dotarea sistemului de alimentare cu apă și canalizare cu utilaje și mecanisme performante, care contribuie la micșorarea cheltuielilor și îmbunătățirea calității serviciilor, a mediului înconjurător și a sănătății locuitorilor.
- Aceste investiții în utilajele performante vor avea întotdeauna un impact inovator și sunt practici care sunt solicitate în permanență de către cetățeni.

Lecția învățată

Pe parcursul perioadei de analiză și investigație s-a constatat că cetățenii își doresc rezolvarea problemelor de asigurare cu apă și canalizare.

4.7. Rețea de promovare a incluziunii sociale orientate asupra comunității în Republica Moldova

Sumar

Lipsa serviciilor de încadrare în societate pentru persoanele cu nevoi speciale în orașul Edineț a stat la baza creării, în anul 2014 a unui centru pentru incluziune socială. Proiectul are ca scop crearea de posibilități de comunicare, educare și socializare a persoanelor cu nevoi speciale din raionul Edineț prin înființarea unui Club destinat acestor persoane care să ofere servicii de consiliere psihologică, juridică, de asistență socială și servicii de terapie ocupațională.

Esența practicii REDIS NET este continuarea practici de creare a Centrului pentru incluziune socială, implementată în perioada 2011-2014. Practica susține integrarea socio-profesională a persoanelor cu nevoi speciale și tinerilor aflați în situații de risc, cât și colaborarea internațională în domeniul educației adulților, sprijinind integrarea Republicii Moldova în structurile europene.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: orașul Edineț

Regiunea de dezvoltare: Nord

Numărul de locuitori: 18 400

Primar: Constantin Cojocari

Perioada de implementare a practicii:

1 august 2014 – 31 iulie 2017

Bugetul total: 150 mii euro

Finanțator: Agenția de Dezvoltare a Austriei
„Pro mente Oberosterreich”

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale, specialiștii de la Asociația Raională pentru Educare a Adulților Prutul de Sus (AREAP), de la Internatul Psihoneurologic din satul Brânzeni și Internatul Psihoneurologic din comuna Bădiceni, raionul Soroca.

Beneficiari

Persoane cu nevoi speciale și social vulnerabile (monoparentali, cu dizabilități fizice/psihice, romi), în număr de 38 de beneficiari activi.

Rezultatele obținute

- Continuarea activităților la Clubul „Împreună” din orașul Edineț.
- Repararea spațiului pentru deschiderea spălătoriei sociale „Perla”.
- Deschiderea atelierului de lemn la Internatul Psihoneurologic din comuna Bădiceni, raionul Soroca.
- Deschiderea atelierului de ergoterapie la Internatul Psihoneurologic din comuna Bădiceni.

- Deschiderea brutăriei la Internatul Psihoneurologic din comuna Bădiceni.
- Sădirea a 280 butași de trandafiri pe teritoriul Internatului Psihoneurologic din comuna Bădiceni.
- Deschiderea atelierului de lemn la Internatul Psihoneurologic din satul Brânzeni.
- Continuarea activităților de ergoterapie la Internatul Psihoneurologic din satul Brânzeni.
- Continuarea activităților agricole la sera din cadrul Internatului Psihoneurologic din satul Brânzeni.
- Dezvoltarea birourilor de implementare a practicii prin crearea unei rețele sociale de nivel național.

Elementele inovatoare ale practicii

Prin implementarea acestei practici au fost create condiții optime pentru persoanele cu nevoi speciale din cadrul Internatului Psihoneurologic din satul Brânzeni, ai Internatului Psihoneurologic din Bădiceni și Clubului „Împreună” din orașul Edineț.

Lecțiile învățate

- ✓ Existența centrului pentru persoanele cu nevoi speciale în orașul Edineț, susținut de administrația publică locală are un impact pozitiv asupra comunității și mai ales asupra persoanelor cu necesități speciale.
- ✓ Cu ajutorul acestui centru persoanele cu nevoi speciale sunt implicate în diferite activități și campanii de anti-stigmă, participând la expoziții cu produsele confecționate hand-made.

4.8. Mobilizarea comunității pentru curățirea, amenajarea și pictarea stațiilor de călători

Sumar

Orașul Ialoveni a devenit mai colorat după ce stațiile de călători au fost pictate cu motive tradiționale. Picturile au fost realizate de un grup de studenți de la Universitatea Tehnică, dar și de voluntari, elevi de la Școala de arte din orașul Ialoveni. Printre cele mai colorate picturi se numără și operele tânărului artist, Mihai Ungureanu, care studiază la Academia de Arte din Veneția. De la începutul lunii august, când a demarat proiectul, până la Hramul orașul Ialoveni din 27 octombrie 2015, au fost curățite, amenajate cu coșuri de gunoi și panouri informative, vopsite și pictate 35 de stații. Prin această acțiune, orașul Ialoveni a reconfirmat, că voluntarii sunt o forță considerabilă pentru a depăși multe probleme din comunitate. Ideea de amenajare a stațiilor de călători a fost preluată și de alte localități din raionul Ialoveni – Costești, Sociteni, Puhoi și Malcoci.

Ca rezultat al implementării bunei practici a fost dezvoltată ideea constituirii unui Consiliu local al tinerilor, care promovează intens inițiativele de implicarea a voluntarilor în activități civice. Proiectul de voluntariat cu pictarea stațiilor de călători a dat naștere unei mișcări de voluntariat în orașul Ialoveni care a inclus diverse activități de salubritate, amenajarea teritoriului și campanii de informare.

Beneficiari

Locuitorii orașului Ialoveni, oaspeții săi, precum și localitățile care au preluat buna practică.

Rezultatele obținute

- 35 de stații de călători, aflate într-o stare deplorabilă - curățate și pictate, amenajate cu panouri informative și urne pentru gunoi.
- Primăria Ialoveni a dat un semnal că înainte de a solicita ca cetățenii să mențină curat și să aibă o atitudine grijulie și anume faptul că

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: orașul Ialoveni

Regiunea de dezvoltare: Centru

Numărul de locuitori: 16 400

Primar: Sergiu Armașu

Perioada de implementare a practicii:
iulie – octombrie 2015

Bugetul total: 30 mii lei

Finanțator: Administrația publică locală

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale, tinerii, consilierii orășenești și agenții economici.

comunitatea a creat condiții în preajma a 35 stații pentru a plasa informația în locuri special amenajate.

- Primăria orașului Ialoveni a primit foarte multe mesaje de susținere din partea partenerilor de dezvoltare și a concetățenilor din diasporă.
- Primăria a primit oferte de colaborare cu voluntari din străinătate. A fost stabilit un acord cu reprezentanți ai unor organizații internaționale din Canada, SUA, și cu voluntari internaționali (studenți din SUA), care ulterior au prestat unele servicii de asistență locuitorilor din Ialoveni, celor mai vulnerabile grupuri (bătrânilor și persoanelor cu dezabilități).
- Orașul Ialoveni a reconfirmat, că voluntarii sunt o forță considerabilă pentru a depăși multe probleme din comunitate.
- A fost dezvoltată ideea constituirii unui Consiliu al tinerilor pe lângă Primăria orașului Ialoveni, care promovează intens inițiativele de implicare a voluntarilor.
- Proiectul de voluntariat cu pictarea stațiilor a dat naștere unei mișcări de voluntariat în orașul Ialoveni. Au urmat după aceasta și alte acțiuni ale tinerilor (curățenie în parc, curățenie terenuri de joacă pentru copii, colectare de fonduri, campanii informative privind starea ecologică a orașului etc.).

Elementele inovatoare ale practicii

- Această practică este una deosebită pentru Republica Moldova, deoarece nu a existat o astfel de inițiativă anterior, nu există precedent, când stațiile de călători se transformă din locuri batjocorite în colțișoare pentru a promova unele picturi, o altă cultură și simbolurile localității.
- Practica bună a fost recunoscută de publicul larg, de societatea civilă, de mass-media în numeroasele relatări și ulterior a fost preluată de multe localități din raionul Ialoveni și alte raioane din Republica Moldova.
- În fiecare localitate există stații de călători și majoritatea dintre aceste instalații sau construcții se aflau într-o stare necorespunzătoare, iar autoritățile publice locale din insuficiență de mijloace financiare nu intervineau. Primăria Ialoveni a venit cu o abordare nouă – a lansat un apel către cetățeni și voluntari, ca să coopereze pentru a îmbunătăți aspectul

estetic al localității. S-a mers pe ideea, că dacă nu primăria nu își poate permite să refacă totul sau să reconstruiască, atunci să asigure spații curate și mai frumoase, prin promovarea unor picturi într-un stil specific, cu anumite semnificații, care ar transmite și un mesaj locuitorilor orașului.

- Practica dată este originală și cu toate că aparent este o idee simplă și un lucru elementar, nu a fost lansată de alte autorități locale anterior.
- Buna practică a produs schimbări de mentalitate în societate: locuitorii au început a privi cu alți ochi orașul și administrația publică locală are propuneri tot mai multe de a amenaja și a da culoare unor spații publice.

Lecțiile învățate

- ✓ Atragerea cetățenilor în soluționarea problemelor orașului Ialoveni, ridicarea prestigiului muncii voluntarilor în folosul comunității, amenajarea cu eforturile comune ale primăriei și voluntarilor a locurilor publice din oraș.
- ✓ Primăria trebuie să fie un nucleu pentru mobilizarea comunității și atunci se reușesc mai multe inițiative frumoase, chiar și în condițiile unui buget limitat.

4.9. Plantarea a șase ha de salcâm alb

Sumar

Pentru a preveni alunecările de teren și eroziunea a șase ha de teren, administrația locală din satul Malcoci a decis să planteze puiți de salcâm, care vor deveni pe viitor, surse de încălzire pentru locuitori. Pentru aceasta, primăria a cheltuit 1500 lei pentru amenajarea teritoriului, puiții de salcâm au fost oferiți de Ocolul Silvic de la Strășeni, iar cei mai harnici gospodari au plantat puiți.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: *satul Malcoci, raionul Ialoveni*

Regiunea de dezvoltare: *Centru*

Numărul de locuitori: *2 500*

Primar: *Serghei Puiu*

Perioada de implementare a practicii:

15 octombrie – 15 noiembrie 2015

Bugetul total: *1 500 lei*

Finanțatori: *Administrația publică locală
Ocolul silvic Strășeni*

Actorii implicați: *Reprezentanții administrației publice locale, specialiștii de la Ocolul silvic din Strășeni și locuitorii.*

Beneficiari

Locuitorii satului Malcoci, în număr de 2 500 de persoane.

Rezultatele obținute

Cantitative:

- Prevenirea eroziunii a șase ha de teren.
- Pe viitor, adică peste șapte ani, locatarii vor fi asigurați cu lemne pentru foc.

Calitative:

- Masivul a fost înverzit, astfel contribuie la îmbogățirea teritoriului cu oxigen și totodată previne eroziunea solului.
- Gospodăriile din preajmă nu mai sunt în pericol.

Elementele inovatoare ale practicii

Practica dată este deosebită prin faptul că la implementarea ei au participat atât reprezentanții administrației publice locale, cât și locuitorii satului, astfel evitându-se un dezastru ecologic care putea să afecteze mai mulți cetățeni.

Lecțiile învățate

- ✓ Implicarea mai activă a administrației publice locale și a comunității în soluționarea problemelor locale.
- ✓ Extinderea spațiilor verzi.

4.10. Extinderea rețelei de iluminat public stradal

Sumar

Pe străzile centrale din satul Malcoci s-a făcut lumină după ce aici au fost instalate 17 corpuri de iluminat. Acestea au fost instalate pe o porțiune de doi km, unde locuiesc aproape 700 de cetățeni. Iluminarea stradală a fost realizată cu suportul primăriei, care a alocat 15 mii de lei.

Beneficiari

Locuitorii satului Malcoci, în număr de 2 500 de persoane.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: *satul Malcoci, raionul Ialoveni*

Regiunea de dezvoltare: *Centru*

Numărul de locuitori: *2 500*

Primar: *Serghei Puiu*

Perioada de implementare a practicii:

octombrie – noiembrie 2015

Bugetul total: *15 000 lei*

Finanțator: *Administrația publică locală*

Actorii implicați: *Reprezentanții administrației publice locale și locuitorii satului.*

Rezultatele obținute

Cantitative:

- Au fost instalate 17 corpuri de iluminat.
- Au fost iluminate circa doi km de drum.

Calitative:

- Cetățenii se pot deplasa pe timpul nopții fără probleme, nestingheriți, fără a se simți în pericol.

Elementele inovatoare ale practicii

Iluminarea stradală creează condiții optime pentru locuitori, în mod special pentru persoanele în vârstă care se deplasează pe drumurile din localitate.

Lecția învățată

Este necesar mai activ de implicat locuitorii satului pentru a continua iluminarea tuturor sectoarelor din localitate.

4.11. Organizarea serviciului de salubritate a localității

Sumar

Cei 2 500 de locuitori ai satului Malcoci au parte și de o localitate mai curată mulțumită serviciului de evacuare a deșeurilor. O dată la două săptămâni, o autospecială colectează gunoiul menajer din curțile gospodariilor, în schimbul a 30 de lei achitați lunar.

Beneficiari

Locuitorii satului Malcoci, în număr de 2 500 de persoane.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: *satul Malcoci, raionul Ialoveni*

Regiunea de dezvoltare: *Centru*

Numărul de locuitori: *2 500*

Primar: *Serghei Puiu*

Perioada de implementare a practicii:

august 2014 – prezent

Buget și finanțare: *Locuitorii contribuie cu o sumă simbolică de 30 de lei lunar per gospodărie*

Actorii implicați: *Reprezentanții administrației publice locale, locuitorii satului și compania „Tonex” SRL.*

Rezultatele obținute

- Săptămânal de pe teritoriu localității este eliminată o cantitate impunătoare de gunoi și deșeuri menajere.
- Modul pozitiv în care au reacționat locuitorii satului și mobilizarea acestora pentru implementarea cât mai curând posibil a proiectului de salubritate.

Elementele inovatoare ale practicii

Lipsa unui asemenea serviciu până la momentul implementării avea consecințe grave pentru locuitori și riscau să se îmbolnăvească de la propriile deșeuri care erau aruncate pe drumuri și câmpuri.

Lecția învățată

Cetățenii au conștientizat problema și au participat la soluționarea ei.

4.12. Centrul de zi pentru persoane vârstnice din satul Mihăileni „Dumitru Musteață”

Sumar

Satul Mihăileni din raionul Râșcani se mândrește cu unul din cele mai bune Centre de zi pentru persoane vârstnice din țară. Centrul, intitulat „Dumitru Musteață”, a fost deschis în noiembrie 2015 și găzduiește zilnic până la 25 de vârstnici. În cadrul Centrului, bătrânii au parte de alimentație de două ori pe zi, consiliere psihologică, asistență juridică, agrement, reabilitare (integrare socială, kinetoterapie și alte forme de servicii sociale). Beneficiarii instituției sunt locuitorii satului Mihăileni, care au atins vârsta de pensionare și au o capacitate scăzută de autodeservire. De la deschidere și până la acest moment peste 200 de persoane au beneficiat de serviciile Centrului de zi „Dumitru Musteață”.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: *satul Mihăileni, raionul Râșcani*

Regiunea de dezvoltare: *Nord*

Numărul de locuitori: *4 278*

Primar: *Valerian Cecan*

Perioada de implementare a practicii:

noiembrie 2014 – decembrie 2015

Bugetul total: *2 149 653 lei*

Finanțatori: *Banca germană KfW, prin intermediul FISM*

Administrația publică locală

Comunitatea

Actorii implicați: *Reprezentanții administrației publice locale și ai mai multor organizații: AO „Speranța Mihăileni”, AO „MADID”, AO „Crai Nou România”, Clubul „Rotary” din Chișinău, Clubul „Rotary” din Suceava, SRL „Drăgălin Agro”, Asociația de Economie și Împrumut (AEI) Mihăileni, postul TVR Moldova și ziarul raional.*

Obiectivele Centrului de zi sunt:

- Prestarea calitativă a serviciilor specializate în funcție de necesitățile identificate ale beneficiarului.
- Prevenirea instituționalizării prin menținerea persoanelor vârstnice în mediul familiar și comunitar.
- Sensibilizarea opiniei publice despre problemele persoanelor vârstnice cu mobilizarea comunității pentru soluționării necesităților cu care se confruntă acest grup la nivel de comunitate.

Beneficiari

300 de persoane vârstnice care sunt deservite anual la Centrul de zi; persoanele deservite la cantina socială și personalul instituției.

Rezultatele obținute

- Centrul prestează un șir de servicii sociale și anume:
 - alimentarea de două ori zilnic;
 - asistență pentru respectarea igienei personale;
 - consiliere psihologică;
 - asistență juridică;
 - agrement;
 - reabilitare;
 - (re)integrate socială;
 - kinetoterapie.
- Din 1200 de pensionari din localitate de serviciile Centrului beneficiază anul 300 de persoane și tot atâtea beneficiază și de serviciile cantinei sociale.
- Beneficiarii simt unele schimbări calitative, în rezultatul prestării serviciilor sociale de îngrijire, reabilitare și agrement în baza evaluării necesităților în regim de zi.
- Menținerea persoanelor vârstnice în mediul familial și comunitar.

Elementele inovatoare ale practicii

- Serviciile prestate de Centru de zi către populație.
- Socializarea persoanelor în vârstă.

Lecția învățată

Lecțiile învățate din această practică trebuie continuate, dezvoltate și traduse în viață.

4.13. Înregistrarea căsătoriilor jubiliare de 50, 55 și 60 de ani

Sumar

În localitatea tradițiilor populare – comuna Petreni, a fost implementată o practică inedită, și anume înregistrarea căsătoriilor jubiliare. La 31 august 2014, casa de ceremonii din satul Petreni a găzduit 19 cupluri frumoase care i-au pășit cu mari emoții pragul cu prilejul aniversărilor a 50, 55 și 60 de ani de căsătorie. Cu suportul Consiliului local, a fost organizată prima ediție a acestui eveniment la care au fost invitați toți cei care au reușit să trăiască alături și să mențină familia jumătate de secol și mai mult împreună. Omagiații au primit Certificate jubiliare de căsătorie, iar oaspeții de onoare, adică 15 cupluri care sunt împreună mai mult de 50 de ani, au fost menționați cu diplome și cadouri.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: comuna Petreni, raionul Drochia

Regiunea de dezvoltare: Nord

Numărul de locuitori: 1 063

Primar: Valeriu Tizu

Perioada de implementare a practicii:
31 august 2014

Bugetul total: 8 500 lei

Finanțatori: Administrația publică locală
Agenții economici din localitate SRL „Viarc Agro” și SRL „Petreanca Agro”

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale, colaboratorii de la Oficiul Stare Civilă Drochia, SRL „Viarc Agro”, SRL „Petreanca Agro”, comunitatea și mass – media: TVR Moldova, TV Drochia și ziarul raional „Glia Drochiană”.

Beneficiari

19 cupluri ce au trăit viața 50 și mai mulți ani împreună, copiii, nepoții sărbătoritorilor și majoritatea locuitorilor comunei.

Rezultatele obținute

Cantitative:

- La 31 august 2014 casa de ceremonii din satul Petreni a găzduit 19 perechi frumoase care i-au pășit cu mari emoții pragul cu prilejul aniversărilor a 50, 55 și 60 de ani de căsătorie.
- Cu suportul Consiliului local, a fost organizată prima ediție a acestui minunat eveniment la care au fost invitați toți cei care au reușit să trăiască alături și să mențină familia jumătate de secol și mai mult împreună.
- În această zi au fost înregistrate patru căsătorii jubiliare a familiilor:
 1. Știrbu Vasile și Maria, 50 ani - Nunta de aur
 2. Breanu Vladimir și Liusea, 50 ani - Nunta de aur
 3. Ciobanu Ion și Maria, 55 ani – Nunta de smarald
 4. Macovei Ion și Olga, 60 ani - Nunta de diamant
- Deoarece această sărbătoare a fost organizată pentru prima dată în localitate, au fost invitate 15 cupluri ce au menținut familiile în armonie, dragoste și înțelegere mai mult de 50 de ani.

Calitative:

- Jubiliarilor le-au fost înmânate certificatele de căsătorie jubiliară, iar oaspeții de onoare au fost menționați cu mențiuni „Cu prilejul aniversărilor de căsătorie” și cadouri.
- Cu suportul Consiliului local pentru sărbătorii au fost procurate cadourile.
- Cu suportul SRL „Viarc Agro” și a Primăriei Petreni a fost organizată o masă de sărbătoare.
- Toate cuplurile au fost înscrise în Cartea de onoare a comunei Petreni.

Elementele inovatoare ale practicii

- Organizarea unei sărbători de suflet, lacrimile de bucurie și fericire pe fețele sărbătoritorilor că nu sunt singuri și nu sunt lăsați uitării.
- Sărbătoare a fost un prilej de a aduce acasă la baștină copii și nepoții, nu numai la sărbători, dar încă o dată în plus pentru a-și revedea și a-și bucura părinții dragi.

Lecțiile învățate

Lecția din această practică a fost una din cele pozitive, deoarece la finalul sărbătorii s-a constatat că o căsătorie, o nuntă nu înseamnă numai flori, sunet de clopote, lumânări aprinse, muzică și voie bună. Nu e nevoie de o mare de oaspeți și restaurante luxoase. E nevoie ca doi oameni să îndrăznească să lase o viață de holtei sau domnișoară și să înceapă alta - ambii împreună, încrezători, cu multă iubire, răbdare, fidelitate, înțelepciune și putere de a rezista încercărilor vieții de familie. Astfel de oameni au fost sărbătoriții, cei care au pus la temelie casa de piatră înțelegerea, răbdarea, stima și respectul.

Administrația publică locală din comuna Petreni le-a mulțumit participanților pentru receptivitate și prezență, de faptul că au fost și sunt un model pentru tânăra generație și le-a urat încă mulți ani să trăiască în liniște și pace!

4.14. Deschiderea Centrului comunitar pentru oamenii în etate

Sumar

Proiectul cu care se mândrește cel mai mult primarul comunei Ruseștii Noi este Centrul comunitar, care a fost creat la inițiativa oamenilor în etate din localitate. Astfel, cu suportul PNUD Moldova, în viitoarea clădire a muzeului satului a fost creată o încăpere destinată Centrului comunitar pentru vârstnicii din sat. Aici, oamenii în etate, alături de voluntari, vor învăța să utilizeze calculatorul, vor sărbători diferite evenimente din viața lor și soluționa împreună problemele locale.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: *comuna Ruseștii Noi, raionul Ialoveni*

Regiunea de dezvoltare: *Centru*

Numărul de locuitori: *6 000*

Primar: *Pavel Codreanu*

Perioada de implementare a practicii:
24 decembrie 2013 – 24 iunie 2015

Bugetul total: *40 mii lei*

Finanțatori: *Administrația publică locală
PNUD Moldova*

Actorii implicați: *Primăria comunei Ruseștii Noi, PNUD și organizațiile obștești „Oamenii în etate din Ruseștii Noi” și „Tinerii activi ai comunei Ruseștii Noi”.*

Beneficiari

Peste 25 de persoane în etate, cinci oameni cu dizabilități și 10 voluntari.

Rezultatele obținute

Oamenii în etate au organizația cu sediul lor, unde pot să petreacă diferite evenimente.

Elementele inovatoare ale practicii

Organizația obștească „Oamenii în etate” are acum sediul său. Bătrânii pot să se adune și să petreacă timpul lor util și să fie implicați în diferite activități în orice timp al zilei. Pot să învețe a lucra la calculator, a utiliza Internetul, să comunice cu cei care nu sunt acasă. Aici vin să croșeteze, să citească cărți, să discute, să vină cu copiii și nepoții pentru a se odihni, să se întâlnească. Omgiază diferite evenimente din viața lor (căsătoriile, zilele de naștere, pomenirea celor duși din viață etc.).

Lecția învățată

De lucrat cu toate categoriile de localnici din comună.

4.15. Asigurarea condițiilor de educație în satul Săiți

Sumar

Peste 120 de copii din satul Săiți merg, începând cu anul 2014, la o grădiniță nouă, după ce instituția a fost mistuită în întregime de flăcări acum trei ani. Grădinița, care are două blocuri, este mult mai spațioasă și mai confortabilă decât cea veche, pereții sunt căptușiți cu material ignifug, iar fiecare dormitor este dotat cu grup sanitar. Reconstrucția grădiniței a costat aproape 18 milioane lei, sumă oferită de Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova, cât și de Administrația Publică Locală.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: *satul Săiți, raionul Căușeni*

Regiunea de dezvoltare: *Sud*

Numărul de locuitori: *2 100*

Primar: *Valeriu Musteață*

Perioada de implementare a practicii:

octombrie 2013 – decembrie 2014

Bugetul total: *18 milioane lei*

Finanțatori: *Administrația publică locală
Guvernul Republicii Moldova
Guvernul României*

Actorii implicați: *Primăria satului Săiți,
Guvernul Republicii Moldova, Guvernul
României, conducerea grădiniței și asociația
părinților.*

Beneficiari

120 de copii, 23 de angajați, părinți și bunei, în număr de 311 persoane.

Rezultatele obținute

- 120 de copii beneficiază de condiții mai bune de educație.
- Au fost create 23 de locuri de muncă.
- Au fost create condiții foarte bune pentru cinci grupe preșcolare.
- Sălile sunt echipate cu toate cele necesare.
- Amenajată o sală festivă modernă.
- Amenajate terenuri de joacă moderne pentru fiecare grupă.

Elementele inovatoare ale practicii

Calitatea serviciilor îmbunătățite pentru copiii preșcolari și pentru angajații grădiniței.

4.16. Renovarea terenului sportiv din satul Sărata Nouă, în scopul promovării unui stil sănătos de viață

Sumar

Odată cu renovarea stadionului, tot mai mulți tineri din comuna Sărata Nouă practică cu plăcere activitățile sportive – fotbal, volei, baschet și antrenamente la echipamentele de fitness în aer liber. Lucrările au fost realizate în anul 2014, iar beneficiarii sunt cei peste 1600 de locuitori, și în mod special elevii de la gimnaziu și de la școala sportivă. Esența practicii constă în promovarea sportului în comunitate, deoarece sportul are puterea de a schimba lumea. Odată cu renovarea terenului sportiv mai mulți tineri au început să practice sportul, iar numărul copiilor ce frecventează Școala sportivă la lupte libere a crescut de la 23 copii până la 45 de copii. Tinerii, la rândul lor, organizează periodic competiții sportive de mini-fotbal, volei și baschet.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: comuna Sărata Nouă, raionul Leova

Regiunea de dezvoltare: Sud

Numărul de locuitori: 1 683

Primar: Tatiana Gorgos

Perioada de implementare a practicii:
aprilie – octombrie 2014

Bugetul total: 202 000 lei

Finanțatori: Administrația publică locală
Gimnaziul din satul Sărata Nouă
SRL „CAP Manubeevca”
Corpul Păcii

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale, conducerea gimnaziului, agentul economic SRL „CAP Manubeevca”, voluntarul de la Corpul Păcii și tinerii din localitate.

Beneficiari

Toți locuitorii comunei, dar în special elevii gimnaziului din satul Sărata Nouă (130 de copii); elevii filialei școlii sportive (45 de copii).

Rezultatele obținute

Cantitative:

- Patru terenuri sportive renovate
- S-a mărit numărul de copii care frecventează filiala școlii sportive din sat de la 23 copii până la 45 copii.
- 130 de copii din gimnaziu și tineri din sat au unde petrece timpul liber.
- În jur de 40 cetățeni în vârstă organizează competiții sportive în sat și cu sportivii din alte localități vecine.
- S-a micșorat numărul de bolnavi de boli infecțioase a cetățenilor la 7%.

- Procurate patru mingi de volei, patru mingi de fotbal, două mingi de baschet, trei cronometre, două table de șah și două de dame.

Calitative:

- Posibilitatea permanentă a tinerilor de a se ocupa cu sportul.
- Promovarea unui stil sănătos de viață în rândul locuitorilor.
- Tinerii din sat au unde sa petreacă timpul liber și au exemple bune.
- S-a micșorat numărul de îmbolnăviri de boli infecțioase a cetățenilor.
- Accesul liber la echipament fitness în aer liber.
- Colaborarea cu Corpul Păcii.
- Organizarea parteneriatului public-privat, experiență bună de colaborare.
- Implicarea activă a cetățenilor.
- Dezvoltarea voluntariatului.

Elementele inovatoare ale practicii

- Practica implementată este deosebită din punct de vedere că a fost inițiată de un grup de tineri.
- Prima experiență de colaborare între mai mulți parteneri: administrația publică locală – un agent economic – Corpul Păcii și cetățenii.

Lecțiile învățate

- ✓ Cu cheltuieli mici poți obține lucruri mari.
- ✓ Cetățenii au grijă de sănătatea lor și vor să aibă un stil sănătos de viață.

4.17. Servicii comunitare de dezvoltare fizică – sală de sport renovată

Sumar

În comuna Sângerei Noi a fost deschisă o sală modernă de sport. Tinerii din localitate vin aici ca să joacă fotbal, baschet, volei, tenis de masă, și chiar să se antreneze la orele de fitness și aerobică. Astfel, 400 de persoane, implicate în 27 de echipe, practică diverse genuri de sport. Proiectul de renovare a sălii de sport a fost elaborat și implementat de primăria comunei Sângerei Noi și cofinanțat de PCDLI.

Beneficiari

406 de locuitori, în special tinerii din localitate.

Rezultatele obținute

- Circa 406 persoane de orice categorie de vârstă și gen, practică diferite activități sportive, unii făcând chiar și sport de performanță.
- Locuitorii duc un mod de viață sănătos, prevenind maladiile parvenite din modul de viață activ.
- O sală de sport cu anexe reparată și dotată cu echipament modern.
- Voluntari antrenați în predarea educației sportive și a modului sănătos de viață.
- Infrațiunile, îmbolnăvirile, violențele și consumul de alcool și tutun s-au redus în comunitate cu 45%.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: comuna Sângerei Noi, raionul Sângerei

Regiunea de dezvoltare: Nord

Numărul de locuitori: 5 228

Primar: Valentina Ceașceac

Perioada de implementare a practicii:
2014 – 2015

Bugetul total: În jur de 87 250 lei

Finanțatori: Administrația publică locală
PNUD Moldova
Comunitatea și agenții economici

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale și ai ONG-urilor AO „Viitorul”, AO „Renovare”, AO „Reabilitare și Prosperare Socială”, Liceul Teoretic „Alecă Russo”, Centrul de Sănătate din Sângerei Noi. Agenți economici: SRL „Plastal”, ÎI „Sângereanu Nicolae”, SRL „Casurapi-Com”, SRL „Cosovan-Stil”, SRL „Respectul Calității”, SRL „Industrialemn”, Î.I. „Văzdăușan Lidia”. Mass-media „Ecoul Nostre”, Radio Moldova, Publika TV. Membrii comunității: Elena Sincovschi, Tamara Sorochin, Bardieru Lidia, Ursu Leolea, Coșmari Nina, Guțu Maria, Ciugureanu Zinaida, Velenciuc Elena, Onceanu Daniela, Popa Lilian, Bazi Daniel, Moraru Elena ș.a.

Elementele inovatoare ale practicii

- Sportul educă orice generație de orice vârstă și promovează modul sănătos de viață, prevenirea maladiilor secolului și reduce riscurile de aderare la acțiuni antisociale.
- Sala de sport renovată consolidează comunitatea în jurul activităților sociale.

Lecția învățată

Administrația publică locală și sectorul privat au contribuit la promovarea drepturilor persoanelor din comuna Sângerei Noi și la crearea și susținerea serviciilor comunitare.

4.18. Schimbarea ușilor, ferestrelor și reparația dormitoarelor la școala-primară-grădiniță din satul Tătărauca Nouă

Sumar

O nouă înfățișare a căpătat și școala-primară-grădiniță din satul Tătărauca Nouă. Aici au fost schimbate ușile și ferestrele, iar dormitoare de la grădiniță, dotate cu mobilier nou. Lucrările de renovare au costat 158 mii lei, bani oferți de administrația locală, ONG-uri, Direcția Învățământ Soroca și asociația părinților.

Beneficiari

23 de copii, 30 de părinți, cinci angajați ai grădiniței, administrația publică locală, Direcția de Învățământ Soroca.

Rezultatele obținute

Cantitative:

- Un sediu renovat.
- Cinci angajați ai instituției au condiții moderne de activitate.
- 23 de copii educați în condiții favorabile sănătății.
- 30 de părinți satisfăcuți de educația și întreținerea copiilor.

Calitative:

- S-au îmbunătățit condițiile de educație și odihnă ale copiilor.
- S-a îmbunătățit starea tehnică a clădirii.
- Eficiența energetică calitativă este un produs final.

Elementele inovatoare ale practicii

- Promovarea unui mod de viață sănătos în rândul copiilor.
- Promovarea păstrării și renovării blocului de învățământ.
- Parteneriat durabil între administrația publică locală – ONG – populație.

Lecțiile învățate

- ✓ Un parteneriat mai sigur între primărie și grădiniță.
- ✓ Comunicare mai eficientă cu Direcția Învățământ Soroca.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: comuna Tătărauca Veche,
raionul Soroca

Regiunea de Dezvoltare: Nord

Numărul de locuitori: 2 200

Primar: Liviu Raischi

Perioada de implementare a practicii:

1 octombrie – 31 decembrie 2015

Bugetul total: 158 mii lei

Finanțatori: Administrația publică locală

ONG „CCPA Nectar TV”

AO „Pro Cooperare Regională” din
municipiul Bălți

Direcția Învățământ Soroca

Comunitatea

Actorii implicați: Primăria comunei Tătărauca Veche, specialiștii de la Direcția de Învățământ din Soroca, părinții copiilor și locuitorii satului Tătărauca Nouă.

4.19. Complex de servicii educaționale, socio-culturale și sportive dezvoltat în satul Varnița, ca stimulator pentru cooperare și consolidarea încrederii între cetățenii de pe ambele maluri ale Nistrului

Sumar

Copiii și tinerii din satul Varnița, dar și cei de la Bender au condiții mai bune pentru activitățile educaționale și cele sportive. Ei acum au acces gratuit la cele două terenuri sportive din curtea liceului, la parcul sportiv în aer liber dotat cu echipament sportiv, un centru de zi renovat și teren de joacă pentru copiii de vârstă preșcolară de la grădinița „Romanița”, instituții care sunt amplasate într-o ogradă comună. De serviciile moderne de educație și sport beneficiază 861 de cetățeni din satul Varnița și alte 257 de persoane

domiciliate în regiunea transnistriană. În noile condiții au fost organizate deja două campionate de fotbal între echipele de la Varnița și Bender, au fost inițiate 20 de activități socio-culturale și sportive noi, precum inițiate șase parteneriate, inclusiv cu administrația orașului Bender.

Crearea complexului de servicii educaționale, socio-culturale și sportive în satul Varnița, în valoare de trei milioane lei, a fost implementat de PNUD Moldova cu susținerea Uniunii Europene, prin Programul de consolidare a încrederii între locuitorii ambelor maluri ale râului Nistru.

Beneficiari

378 de elevi și 46 de angajați ai Liceului Teoretic; 165 de copii de vârstă preșcolară și 29 de angajați de la grădinița „Romanița”, precum și 149 de copii și 24 de angajați de la Centrul multifuncțional „Asclepio”.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: satul Varnița, raionul Anenii Noi

Regiunea de dezvoltare: Centru

Numărul de locuitori: 5 214

Primar: Alexandr Nichitenco

Perioada de implementare a practicii:

anul 2015

Bugetul total: 3 milioane 380 mii

Finanțatori: Administrația publică locală

PNUD Moldova

Actorii implicați: PNUD Moldova prin

Programul de Susținere a Măsurilor de

Promovare a Încrederii, Primăria satului

Varnița, Liceul Teoretic Varnița, grădinița

„Romanița”, Centrul Comunitar multifuncțional

„Asclepio”.

Rezultatele obținute

Cantitative:

- O zonă sportivă (parc sportiv) la aer liber amenajată, cu două pavilioane sportive (5mX17m) dotate cu peste 20 de aparate de fitness pentru aer liber.
- Un teren sportiv asfaltat pentru volei și baschet, cu pistă de alergare pentru atletica ușoară.
- 80m² de ferestre din termopan schimbate la Centrul „Asclepio”.
- O economie de 20% în timpul sezonului de încălzire la Centrul „Asclepio”.
- 861 de beneficiari direcți ai complexului de servicii, dintre care 419 femei.
- 257 de persoane domiciliat în regiunea transnistreană, 46 copii și tineri în situație de risc beneficiază direct de serviciile din cadrul complexului sportiv dezvoltat în urma implementării proiectului.
- Șase parteneriate noi create, inclusiv cu administrația orașului Bender.
- Inițierea de 20 de activități noi socio-culturale și sportive, care vor dezvolta cooperarea dintre cetățenii de pe ambele maluri ale Nistrului.
- Două campionate organizate în zona sportivă la fotbal între copii și maturi, a echipelor de fotbal din satul Varnița și orașul Bender.

Calitative:

- Complex de servicii educaționale, socio-culturale și sportive în satul Varnița, modern, amenajat, dotat, care prin activitățile sale stimulează cooperarea și consolidarea încrederii între cetățenii de pe ambele maluri ale Nistrului.
- Instituțiile din cadrul complexului sunt dotate și pregătite pentru a presta servicii sociale și culturale de o mai bună calitate.
- Acces nelimitat la zona sportivă la aer liber (parcul sportiv) pentru toți doritorii inclusiv și a persoanelor cu dezabilități de a practica cultura fizică și sportul, atât din satul Varnița, cât și din cartierele megieșe ale orașului Bender.
- Apropierea comunităților de pe ambele maluri ale Nistrului prin intermediul valorilor și tradițiilor culturale.
- Conservarea energiei termice la Centrul „Asclepio”, economii financiare în timpul sezonului rece și condiții mai bune pe timp de iarnă pentru persoanele cu dezabilități.

Elementele inovatoare ale practicii

- Parteneriat local dezvoltat între administrația publică locală și instituțiile din teritoriu la rezolvarea unei probleme.
- Există elementul de consolidare a încrederii specific regiunii, care poate fi împărtășit și cu comunitățile din regiunea de securitate, UTAG etc.
- Management performant al tuturor actorilor implicați.

Lecțiile învățate

- ✓ Numai împreună pot fi obținute rezultate pozitive.
- ✓ Parteneriatul este necesar.
- ✓ Comunicarea la nivel local are importanță majoră.
- ✓ În grupul de inițiativă al localității de invitat constructori și tehnicieni pentru a ne consulta în privința întrebărilor tehnice.

4.20. „Start copilului prin educație de calitate”

Sumar

Copiii preșcolari din comuna Vinogradovca, raionul Taraclia fac sport într-o sală plină de culoare și echipamente moderne, cu încălzire în pardoseală, iar sărbătorile le petrec acum într-o sală de festivități complet renovată la grădinița din satul Ciului. De noile condiții beneficiază 87 de copii din cele cinci sate ale comunei care frecventează grădinița, 23 de copii din familii aflate în situație de risc și șapte copii cu dizabilități. Astfel, copiii se pot dezvolta într-un mod creativ și fizic, iar educatorii au acum un spațiu mai mare pentru desfășurarea

seminarelor și mai multe oportunități de lucru cu preșcolarii. Totodată, în cadrul proiectului au fost achiziționate mai multe piese multimedia – ecran de proiectare, proiector, aparat de fotografiat un laptop și un copiator.

Lucrările de amenajarea sălii de festivități și a celei de sport de la grădinița din satul Ciului au costat 298 mii lei, bani acoperiți de „Solidarity Fund PL în Moldova” și administrația publică locală. Recent, instituția a fost conectată la sistemul de încălzire pe biomasă.

Beneficiari

87 de copii de 2-7 ani din cinci sate din raionul Taraclia, șapte copii cu dizabilități și 23 de copii din familii în situație de risc cu vârsta cuprinsă între 7-18 ani.

Rezultatele obținute

- Create condiții de educație de calitate la grădiniță din Ciului pentru 87 de copii din cinci sate din Taraclia (Vinogradovca, Ciului, Chirilovca, Mirnoe și Salcia) și 30 de copii (șapte copii cu dizabilități, 23 de copii din familii cu risc) de la centrul de reabilitare „Zâmbetul”.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: comuna Vinogradovca, raionul Taraclia

Regiunea de dezvoltare: Sud

Numărul de locuitori: 2 010

Primar: Tatiana Turcan

Perioada de implementare a practicii:

1 aprilie – 31 decembrie 2015

Bugetul total: 297 864 lei

Finanțatori: Solidarity Fund PL

Administrația publică locală

Comunitatea

Actorii implicați: Primăria comunei

Vinogradovca, „Solidarity Fund PL în Moldova”, conducerea grădiniței din satul Ciului, Centrul de reabilitare „Zâmbetul”, asociația părinților și întreaga comunitate.

- Copiii pot să se dezvolte în mod creativ și fizic.
- S-au diversificat metodele de lucru ale angajaților grădiniței și reabilitarea centrului - 32 de persoane.
- Create condiții pentru desfășurarea seminarelor, conferințelor pentru profesori – 40 de persoane.
- Părinții sunt incluși în procesul educațional al grădiniței și al Centrului de reabilitare - 180 de persoane.
- Am informat părinții, publicul și membrii comunității prin materiale tipărite, pagina grădiniței de pe rețelele de socializare.

Elementele inovatoare ale practicii

- În calitate de partener în cadrul proiectului a fost comitetul de părinți din cadrul grădiniței din Ciumai.
- Pardoseala din sala de sport a fost încălzită prin intermediul energiei infraroșii. Această formă alternativă de încălzire permite reducerea costurilor în perioada rece a anului.
- Gamă diversă de activități a permis creșterea numărului de beneficiari indirecti ai proiectului. Și a informa nu doar locuitorii comunității cu privire la implementarea proiectului, ci și publicul din tot raionul Taraclia și alte organizații locale și internaționale.

Lecțiile învățate

Angajații grădiniță, părinții și întreaga comunitate a ajuns la concluzia că nu doar bani joacă un rol în rezolvarea oricărei probleme. Doar coordonarea activităților diferiților actori ai comunității aduce rezultate neașteptate.

4.21. Crearea unui centru cultural complex

Sumar

Tradițiile locuitorilor din comuna Zagarancea sunt imortalizate „În ograda bunicilor”, un muzeu în aer liber creat recent în localitate. În cămara „La cuptor” găsim unelte strămoșești de bucătărie, în „Casa Mare”, covoare și prosoape adunate din tot raionul Ungheni, iar la „Meșeterul faur”, chiar și un strung de lemnărie, vechi de peste 100 de ani.

Beneficiari

Locuitorii comunității și oaspeții săi.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: comuna Zagarancea, raionul Ungheni

Regiunea de dezvoltare: Centru

Numărul de locuitori: 4 407

Primar: Mihail Burlacu

Perioada de implementare a practicii:
aprilie 2015 – iunie 2016

Bugetul total: 180 mii lei

Finanțatori: Administrația publică locală
Comunitatea și agenții economici

Actorii implicați: Primăria comunei Zagarancea, Consilierul local Sebastian Andriuță, agenții economici și locuitorii comunei.

Rezultatele obținute

- Comuna are un muzeu în aer liber cu denumirea „În ograda bunicilor”.
- Muzeul este un loc unde fiecare vizitator poate să-și petreacă timpul liber și rămâne cu amintiri plăcute.
- Muzeul „În ograda bunicilor” reprezintă un izvor de inspirație și educație a tinerei generații prin ridicarea nivelului de cultură, a cunoașterii modului de trai și a istoriei neamului.

Elementele inovatoare ale practicii

Proiectul este implementat pentru prima dată în comuna Zagarancea.

4.22. Construcția apeductului cu apă potabilă și a rețelilor de canalizare în satul Semeni

Sumar

În satul Semeni din comuna Zagarancea peste 148 de gospodării sunt conectate la apă potabilă de calitate, după ce în această localitate a fost construit în anul 2015 un apeduct de 16 km. Apeeductul, în valoare de 5 milioane de lei, a fost construit cu suportul financiar al Fondului Ecologic și al Administrației Publice Locale.

Beneficiari

418 gospodării, adică 1 700 de locuitori din satul Semeni.

CARTE DE VIZITĂ

Localitatea: comuna Zagarancea, raionul Ungheni

Regiunea de dezvoltare: Centru

Numărul de locuitori: 4 407

Primar: Mihail Burlacu

Perioada de implementare a practicii:
aprilie 2014 – iulie 2015

Bugetul total: 4 mln 958 mii lei

Finanțatori: Administrația publică locală
Ministerul Mediului
Comunitatea

Actorii implicați: Reprezentanții administrației publice locale, comunitatea din satul Semeni, Fondul Ecologic Național

Rezultatele obținute

- Satul Semeni are apă potabilă de calitate de la conducta adusă din râul Prut.
- Beneficiarii au apă potabilă de calitate.
- Utilizăm apa în cantități necesare.
- Necesitățile de apă ale agenților economici și a instituțiilor publice sunt acoperite în totalitate.

Elementele inovatoare ale practicii

- Un bun exemplu de parteneriat în comunitate.
- De servicii calitative beneficiază toți locuitorii satului Semeni.

Lecțiile învățate

- ✓ O mare voință și tărie de caracter din partea primarului.
- ✓ Administrația publică locală a înșușit mecanisme noi de lucru privind acordarea serviciilor de aprovizionare cu apă.
- ✓ Rezultate apar atunci când este stabilit un scop bine definit și comunitatea se implică.
- ✓ Lucrurile bune se realizează cu bine doar împreună.

REPARTIZAREA APLICAȚIILOR PE RAOANE

*Programul Bunelor Practici ale Autorităților Locale
din Republica Moldova*

2014 – 2015

Regiunea NORD

Raionul Briceni

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Comuna Larga	Servicii publice îmbunătățite în sprijinul realizării producției agricole zonale

Raionul Drochia

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Comuna Petreni	„Sărbătoarea tradițiilor populare”
2.	Comuna Petreni	Înregistrarea căsătoriilor jubiliare de 50, 55 și 60 de ani

Raionul Edineț

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Orașul Edineț	Amenajarea ogrăzilor blocurilor locative cu terenuri de joacă pentru copii
2.	Orașul Edineț	Crearea Parcului Industrial Edineț și conectarea lui la infrastructura de utilități publice
3.	Orașul Edineț	Taxi social
4.	Orașul Edineț	Organizarea eficientă a serviciului de salubritate și menținerea curățeniei pe teritoriul orașului Edineț
5.	Orașul Edineț	Îmbunătățirea activității I.M. „Apă Canal Edineț”
6.	Orașul Edineț	Novateca
7.	Orașul Edineț	Rețea de promovare a incluziunii sociale orientate asupra comunității în Republica Moldova

8.	Orașul Edineț	Consolidarea legăturii între migrație și dezvoltare: testarea platformei de servicii integrate pentru migranții moldoveni și comunitățile acestora (proiectul NEXUS Moldova)
9.	Orașul Edineț	Dezvoltarea infrastructurii sportive a orașului Edineț

Raionul Ocnița

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Satul Hădărești	Amenajarea unui parc de odihnă și distracție în centrul satului Hădărești

Raionul Râșcani

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Comuna Duruitoarea Nouă	Pregătirea documentației pentru construcția unui apeduct în satele Dumeni și Duruitoarea Nouă
2.	Satul Mihăileni	Centrul de zi pentru persoane vârstnice din satul Mihăileni „Dumitru Musteață”

Raionul Sângerei

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Comuna Chișcăreni	„APL prestează servicii mai calitative, APL devine mai transparentă”
2.	Comuna Chișcăreni	Festivalul Plăcintelor și Sarmalelor, ediția a V-a
3.	Comuna Sângerei Noi	Crearea serviciului de spălătorie socială
4.	Comuna Sângerei Noi	Servicii comunitare de dezvoltare fizică - sală de sport renovată

Raionul Soroca

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Orașul Soroca	O viață nouă pentru parcul „Paradis” din sectorul Soroca Nouă
2.	Comuna Tătărauca Veche	Editarea cărții de epigrame „Sughiț bun la neciopliți...”
3.	Comuna Tătărauca Veche	„Prin inițiative comunitare spre un viitor european”
4.	Comuna Tătărauca Veche	Renovarea sistemului de încălzire la grădinița din satul Tătărauca Veche
5.	Comuna Tătărauca Veche	Schimbarea ușilor, ferestrelor și reparația dormitoarelor la școala-primară-grădiniță din satul Tătărauca Nouă

Municipiul BĂLȚI

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Orașul Bălți	Proiectul de reabilitare a sistemului de iluminat stradal a municipiului Bălți

Regiunea CENTRU

Raionul Anenii Noi

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Satul Varnița	Complex de servicii educaționale, socio-culturale și sportive dezvoltat în satul Varnița, ca stimulator pentru cooperare și consolidarea încrederii între cetățenii de pe ambele maluri ale Nistrului

Raionul Călărași

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Orașul Călărași	„Tinerii consilieri în acțiune”
2.	Orașul Călărași	Elaborarea Planului Urbanistic General al orașului Călărași
3.	Satul Nișcani	Festivalul „Căram toată viața pe tălpi geografia locului natal”
4.	Satul Nișcani	„Colinde, colinde, e vremea minunilor”
5.	Satul Pârjolteni	Crearea spațiilor verzi în satul Pârjolteni

Raionul Hâncești

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Comuna Cărpineni	Construcția unui sistem de alimentare cu apă potabilă de tip centralizat a satului Cărpineni
2.	Comuna Cotul Morii	Construcția estradei de vară pentru tineret
3.	Orașul Hâncești	„Infrastructură modernă – condiție a creșterii economice”
4.	Orașul Hâncești	„Regionalizarea – un imperativ al timpurilor noastre”

Raionul Ialoveni

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Satul Costești	Prima casă de sortare și ambalare a fructelor și legumelor din Republica Moldova
2.	Orașul Ialoveni	Mobilizarea comunității pentru curățirea, amenajarea și pictarea stațiilor de călători
3.	Satul Malcoci	Plantarea a șase ha de salcâm alb
4.	Satul Malcoci	Extinderea rețelei de iluminat public stradal
5.	Satul Malcoci	Organizarea serviciului de salubritate a localității
6.	Satul Puhoi	Magazin social
7.	Comuna Ruseștii Noi	Transparența în procesul decizional prin implementarea proiectului de transmitere online a ședințelor Consiliului comunal
8.	Comuna Ruseștii Noi	Construcția unui pod peste râul Botna pentru a oferi acces băștinașilor la terenurile agricole, pășune și gunoște
9.	Comuna Ruseștii Noi	Termoizolarea pereților exteriori, amenajarea terenului de joacă, construcția pavilioanelor de vară și a gardului de securitate la grădinița „Albinuța”
10.	Comuna Ruseștii Noi	Lucrări de termoizolare a fațadelor și schimbarea tâmplăriei exterioare la Liceul Teoretic, blocul „B” - clasele primare
11.	Comuna Ruseștii Noi	Deschiderea Centrului comunitar pentru oameni în etate
12.	Comuna Zâmbreni	Desemnarea celui mai bun gospodar al anului și a celei mai curate mahalale a satului
13.	Comuna Zâmbreni	Amenajarea teritoriului comunei Zâmbreni

Raionul Nisporeni

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Comuna Boldurești	Amenajarea și păstrarea exponatelor și a documentelor veridice, colectate pentru Muzeul de Istorie și Etnografie din satul Boldurești

Raionul Orhei

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Satul Peresecina	Construcția Pieții agricole în satul Peresecina
2.	Satul Peresecina	Reconstrucția Casei de Cultură în satul Peresecina

31.	Satul Peresecina	Reconstrucția a trei poduri și renovarea străzii „Ștefan cel Mare”
-----	------------------	--

Raionul Ungheni

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Orașul Ungheni	Conservarea energiei termice la grădinița-creșă „Andrieș” și Liceul Teoretic „Gheorghe Asachi”
2.	Comuna Zagarancea	Construcția apeductului cu apă potabilă și a rețelelor de canalizare în satul Semeni
3.	Comuna Zagarancea	Crearea unui centru cultural complex

Municipiul CHIȘINĂU

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Satul Budești	Decernarea diplomei „Copilul anului” familiilor cu copii nou - născuți
2.	Satul Budești	„Un mediu curat, o comună sănătoasă”
3.	Satul Budești	Renovarea sistemului de încălzire la Liceul Teoretic „Budești”
4.	Comuna Ciorescu	Îmbunătățirea eficienței energetice prin termoizolarea pereților exteriori și tavanului la clădirea grădiniței „Licurici”

Regiunea SUD

Raionul Cahul

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Satul Văleni	Edificarea locației turistice „Muzeul pâinii de ritual, tradiții și obiceiuri”

Raionul Căușeni

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Orașul Căușeni	Reabilitarea și extinderea iluminatului stradal în orașul Căușeni
2.	Satul Săiți	Asigurarea condițiilor de educație în satul Săiți
3.	Comuna Zaim	Festivalul dedicat puietilor de pomi fructiferi și materialului săditor pomicol „Copăcel”

Raionul Cimișlia

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Satul Gura Galbenei	Încheierea Acordului de cooperare multifuncțională între satul Gura Galbenei, raionul Cimișlia, Republica Moldova și comuna Măgurele, județul Prahova, România
2.	Satul Gura Galbenei	Crearea serviciului de evacuare a deșeurilor solide
3.	Satul Selemet	iProsop – festivalul dedicat tradiției prosopului țesut manual și a oportunităților antreprenoriale de promovare a culturii regionale de la sudul Moldovei

Raionul Leova

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Satul Filipeni	Dezvoltarea infrastructurii termoelectrice pe bază de biomasă la grădinița „Andrieș”
2.	Comuna Sărata Nouă	Renovarea terenului sportiv din satul Sărata Nouă, în scopul promovării unui stil sănătos de viață

Raionul Ștefan Vodă

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Satul Cioburciu	Amenajarea unui spațiu de agrement pentru populația satului Cioburciu

Raionul Taraclia

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Comuna Vinogradovca	„Start copilului prin educație de calitate”

Municipiul COMRAT

Nr.	Localitatea	Titlul bunei practici
1.	Satul Avdarma	Îmbunătățirea condițiilor de educație la grădinița „Ivușca”
2.	Satul Congaz	Crearea și dezvoltarea Centrului de reabilitare „Lucik solnța”
3.	Satul Chiriet - Lunga	Construcția unui gard la grădinița din satul Chiriet - Lunga

4.	Satul Gaidar	„Parcul visurilor mele”
5.	Satul Joltai	Construcția memorialului fondatorilor satului Joltai
6.	Orașul Vulcănești	Îmbunătățirea eficienței energetice la grădinița „Spicușor”

TOTAL: 76 de bune practici din 46 de localități

Internațional:

1. Orașul Iampol (regiunea Vinița, Ucraina): „Crearea Centrului de resurse pentru dezvoltarea comunității”

IDIS „Viitorul” reprezintă o instituție de cercetare, instruire și inițiativă publică, care activează pe o serie de domenii legate de: analiza economică, guvernare, cercetare politică, planificare strategică și management al cunoștințelor. IDIS activează în calitate de platformă comună care reunește tineri intelectuali, preocupați de succesul tranziției spre economia de piață și societatea deschisă în Republica Moldova.

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” este succesorul de drept al Fundației Viitorul, și păstrează în linii mari tradițiile, obiectivele și principiile de acțiune ale fundației, printre care se numără: formarea de instituții democratice și dezvoltarea unui spirit de responsabilitate efectivă printre oamenii politici, funcționari publici și cetățenii țării noastre, consolidarea societății civile și spiritul critic, promovarea libertăților și valorilor unei societăți deschise, modernizate și pro-europene.

Biblioteca IDIS „Viitorul”

